

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

36 årg

Nr 1 2004

Tema: Lokala språk och kulturer

Dessutom: Flyktingpolitik, Skulptörskolan, Byskogsinsamlingen tar farväl, Höstmöte

TIDNINGEN HABARI

utges av
**SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN**
www.svetan.org

REDAKTION

Lars Asker

Katarina Beck-Friis

Oloph Hansson

Eva Löfgren

Sten Löfgren

Ingela Månsson

Jennifer Palmgren

Folke Strömberg

E-post: habari@svetan.org

tel 08-38 48 55, 08-685 57 30 (arb), mob 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 HÄSSELBY
tel 08-645 35 07
Pingstvägen 62, 126 36 HÄGERSTEN
tel 08/88 36 64
Båtsmansklevet 5, 129 40 HÄGERSTEN
tel 08-36 48 88, mob 0702 11 98 68
tel 08,36 48 88, mob 0708 90 59 59, fax 08-760 50 59
Enköpingsvägen 14, 175 79 JÄRFÄLLA
tel 08-580 120 53
Idungatan 7, 113 45 STOCKHOLM
tel 08-605 50 58
Folkungagatan 63, 116 22 STOCKHOLM
tel 08-91 73 27
Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2003/2004

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	250 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	125 kr
Prenumeration HABARI	225 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på **SVETANs postgiro 35 95 50-1**
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/92 Turism	1/98 Kultur, Flyktingfrågor
2/92 Zanzibar	2/98 Natur o resor
3/92 Blandat	3-4/98 Jubileumsnummer
4/92 Idrott	1/99 Symposium/Nykterhet
1/93 Handel och ekonomi	2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor
2/93 Turism, flyktingar	3/99 Presidentbesök
3/93 Tanzania på Skansen	4/99 Media, Skulptörskolan
4/93 Sjukvård	1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning
1/94 Blandat	2/00 Tanzaniabilden, Förlag
2/94 Utbildning	3/00 AIDS, Utbildning, Resor
3/94 Blandat	4/00 Mama Barbro skola, Litteratur
4/94 Religion	1/01 Dar es Salaam
1/95 Sv bistånd. Demokrati	2/01 Zanzibar
2/95 Människans ursprung, Safina	3/01 Utbildning, Aids, Zanzibar
3/95 Blandat	4/01 Swahili
4/95 Valet	1/02 Uhuru 40 år, JOHA Trust, Skulptörskolan
1/96 Valet m m	2/02 Aids, IT, JOHA Trust
2/96 Musik. Bistånd. Bibl.	3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård
3/96 Ngorongoro. Karagwe	4/02 Slavrutten, ekonomisk reform
4/96 Bistånd. Litteratur	1/03 Lake Victoria med kringområde
1/97 Skulptörskolan	2/03 Kilimanjaro
2/97 Musik	3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
3/97 Afrikaimport, Konst, Usangi	4/03 Urbanisering
4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd	

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslag: *Marknad i Lushoto. Foto Jesper Kirknaes.*

Elanders Gotab 37863, Stockholm 2004, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 1/2004

SVETANS STYRELSE

Ulla Jonsdotter, ordförande

Båtsmansklevet 5, 129 40 Hägersten
fax/tfn 08-88 36 64, mob 0707 490758

Bo G Sundahl, kassör

Mästarbacken 85, 129 40 Hägersten
tfn 08-97 40 33, mob 0703 29 53 95

Anja-Christina Beier, sekreterare
(Adjungerad)

Pokalvägen 5, 117 40 Stockholm
tel 08-720 69 38, mob 073 344 9290

Lars Asker (se red)

Maria Jerkland Åberg

Västmannagatan 12, 111 24 Stockholm
tel 08-10 25 06, mob 0739 14 12 71

Lotta Lagercrantz

Östervik, Båthuset, 181 90 Lidingö
tel 08/765 11 24

Sten Löfgren (se red.)

Agnes Mwaiselage

Storskogsv 37, 144 32 Rönninge
tel 08-532 511 74, mob 0736 48 54 97

Olle Wallin

Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 0707 98 14 84

Heléne Wikström

Svankärsv. 5 B, 756 53 Uppsala
tel 018-50 81 77

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg

Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Torbjörn Klaesson

Lillmossevä 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée

Fersens väg 20, 211 42 MALMÖ

*

SVETAN

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM
E-post: info@svetan.org

*

Skulptörskolan

P O Box 89

Bagamoyo, Tanzania

E-post: bmsculpt02@hotmail.com
alt. nmjengwa2001@yahoo.co.uk

Svetans stödprojekt

Postgiro 465 9945-2

Projektkoordinator Sten Löfgren
E-post: sten@svetan.org

*

Tanzanias ambassad

tel 08-503 206 00/01
Wallingatan 11

Box 7255, 111 60 STOCKHOLM
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

Vi fick häromdagen ett brev från ett par av våra medlemmar, Per Olov Olsson och Gun Wising, nu finns den äntligen i tryck: Munga Tehenans prisbelönta bok *Presidentkandidaten*. Per Olov och Gun utlyste ett författarpris för bästa bok på swahili 1997. Den trycktes på swahili 1998, översattes till svenska 2003 och produceras nu hos Books-on-Demand i Visby. Du kan köpa boken genom att ringa 0498-213360 eller faxa 0498-21 33 29. Den kostar 180 kr plus porto, totalt 198 kr.

Utgivningen visar hur ett par entusiaster med stark vilja och energi trots begränsade ekonomiska resurser kan göra smått banbrytande insatser. Om de får 200 böcker sålda går ekonomin ihop. Om det blir mer delar de överskottet med författaren.

Presidentkandidaten är en fiktiv beskrivning av Tanzania under perioden 1975 och fram till det första demokratiska presidentvalet 1995. En dramatisk period då enpartistaten upphörde, Tanzania anföll Idi Amin i Uganda, Nyereres ekonomiska maoi ersattes av en mer liberal som varit bra för ekonomin men ökat klassklyftor, våld och prostitution.

Huvudpersonen Timo med statlig tjänst blir en dag gripen och utan dom och rannsakan satt i fängelse. Han misstänks för statsfientlig verksamhet men släpps så småningom utan dom, och utan möjlighet att få ett nytt arbete. Efter kriget mot Idi Amin utnyttjar han tillfället och blir förmögen på svartarbetsaffärer, gifter sig med en vacker arabisk kvinna, bygger ett fint hus och betalar syskonens utbildning i Nairobi. Men än en gång åker han fast och förlorar allt. Brodern slår sig på skumma juridiska affärer och senare knarkhandel, och system väljer att bli prostituerad. Även nu frigges han och en dag blir han till sin egen överraskning presidentkandidat för ett av oppositionspartierna.

Boken är ytterligare en pusselbit i den komplicerade tavla som utgör Tanzania.

Jag passar på att tacka för det gångna året då jag lämnar ordförandeposten vid årsmötet den 17 april på Etnografiska museet.

Ulla Jonsdotter

REDAKTIONEN

Nere i Tanzania i januari intervjuade jag vänner, taxichaufförer och busspassagerare om hur de ser på olika minoritetsspråk och deras framtid i Tanzania. Alla hade själva ett minoritetsspråk som modersmål, som de endast använder då de är hemma och hälsar på släktingar i sin hemby. Deras barn behärskar sällan språket och i hemmet använder de nästan alltid swahili. De allra flesta jag träffade menar att de tillhör den sista generation som växt upp med ett levande minoritetsspråk som modersmål. Olika etniska kulturyttringar kommer att leva kvar länge även om språket försvinner. Ute på landsbygden finns säkert språken kvar längre och vissa etniska grupper såsom t.ex. masajerna kommer säkert att bevara sitt språk ytterligare generationer.

Det pågår olika initiativ för att dokumentera och bevara språken åt eftervärlden. Missionärerna gör ett stort arbete inom detta fält. Några sådana initiativ kan ni läsa om i detta nummer.

Trevlig läsning!

Eva Löfgren

Unempowered but powerful

The Kagulu language of Tanzania

Malin Petzell är doktorand i afrikanska språk vid Göteborgs universitet. Hon arbetar med en doktorsavhandling som heter *A Linguistic Description of Kagulu* (En språklig beskrivning av Kagulu) som i sin tur ingår i ett större projekt kallat *Languages of Tanzania* (Tanzanias språk). Detta projekt arbetar för att bevara Tanzanias många minoritetsspråk.

Introduction

This paper deals with the sociolinguistic situation (i.e. the language situation in relation to social factors) of Kagulu. Kagulu is a little described Bantu language spoken in Tanzania. This article is based on field data gathered by the author between 2002 and 2003 in the Kagulu area, Kilosa district.

Kagulu is a minority language, at least in functional terms. It is not recognised by the state in domains such as public administration, education, healthcare or legal services. Languages like Kagulu have been referred to as 'indigenous languages', 'local languages', 'vernaculars', 'ethnic community languages' or 'unempowered

languages'. In this paper, these languages will be referred to as 'minority languages' (MLs) being understood as languages that are restricted to some non-formal domains.

The exact number of Kagulu speakers is unknown but estimates range between 200.000 and 300.000. The estimate above comes from Kagulu informants who were asked to mark down the villages where Kagulu is spoken and then the number of inhabitants in each village was added up.

The Kagulu area

The Kagulu area is in east-central Tanzania approximately 200 kilometres inland from Dar es Salaam on both sides of the main road to Dodoma. It is a hilly area with mountains (called Itumba), lowlands and a plateau where most of the Kagulu live. The climate varies greatly within the region and for the people dwelling on the plateau, the amount of rainfall is crucial.

The Itumba Mountains are considered to be the cultural and spiritual heart of the land partly because this is the region that sheltered

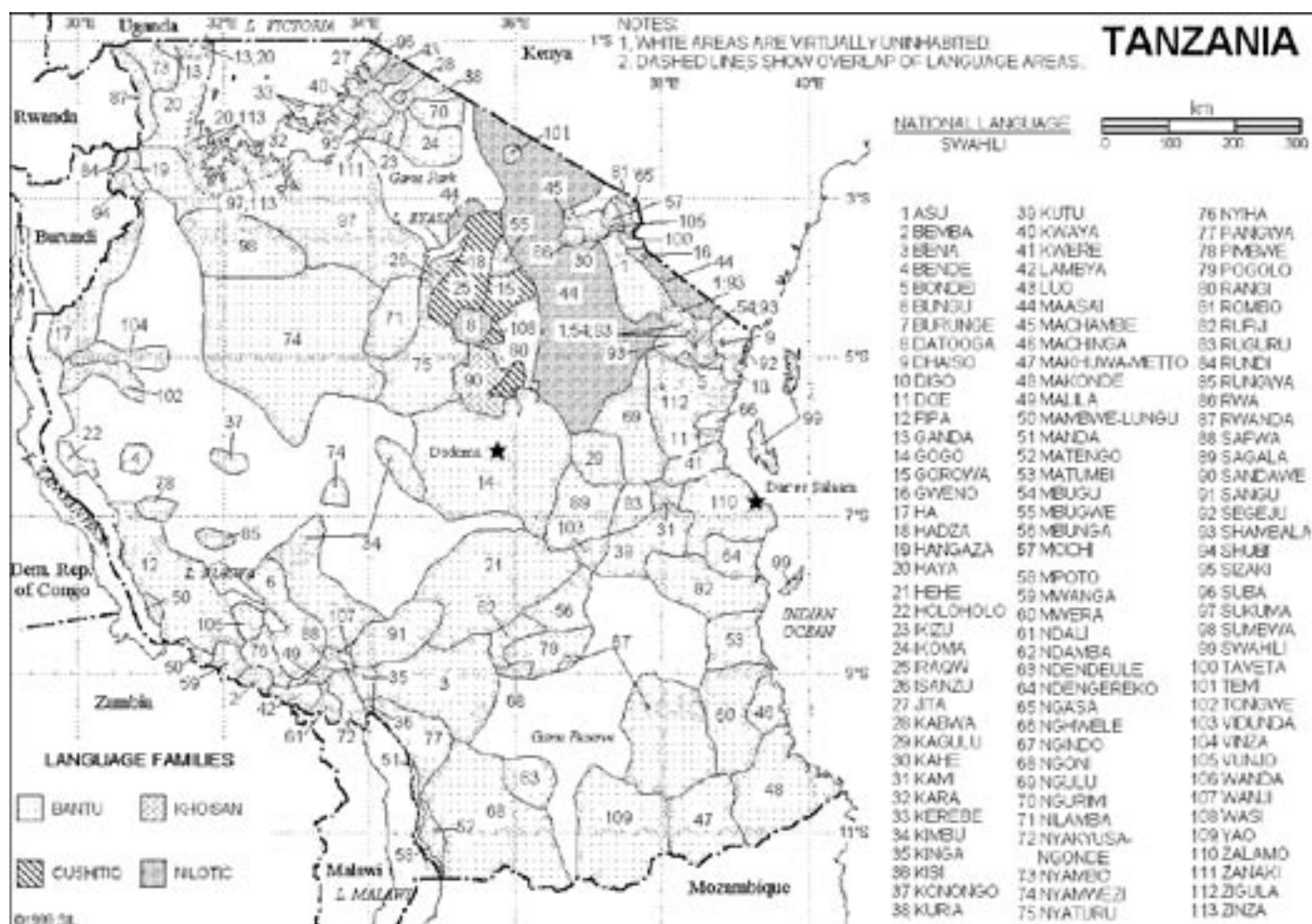
the Kagulu when they were threatened. The Kagulu are agriculturists who grow maize, beans, peanuts, banana, cotton, potatoes, plantains, tobacco and coffee as their main crops.

Most informants claim that Mamboya and Berega make up the heart of the Kagulu area and that the pure language is spoken there. The further away from the core of the Kagulu area, the more amalgamation takes place between Kagulu and the neighbouring languages.

Neighbours

The Morogoro and the Dodoma regions are a heterogeneous ethnic areas. The neighbours to the east and south-east of the Kagulu are all Bantu-speaking people with similar customs, namely Ngulu, Lugulu, Zigula, Sagala and Vidunda. To the west are the Gogo and the Hehe who are all patrilineal societies and thus differ substantially from the matrilineal Kagulu. To the north are the Nilotic Maasai.

The Kagulu themselves consider Ngulu, Sagala and Lugulu to be more closely related languages than Gogo. Admittedly, Gogo has some bearing on Kagulu, especially on the dialects from the

Översikt över Tanzanias folk och språkgrupper

The village Dumbalume in the Kagulu region/ Byn Dumbalume i Kagula-området

Itumba mountains. The neighbouring languages are mutually intelligible with Kagulu, while Swahili is not.

History

Oral traditions say that the Kagulu were part of a Bantu group that originates from the far north, which is contradicted by Proto Bantu history. It is more likely that they come from the district to the north west of the Kagulu area, namely Kondo.

The Kagulu area lies astride what was once one of the major caravan routes between the Indian Ocean and the great lakes of central Africa. The Kagulu area served mainly as a safe corridor, and as a place for caravans to rest and refill their supplies. There was however pre-colonial raiding, which caused many of the Kagulu to flee to the Itumba mountains for shelter.

The first Europeans who came to the area were British missionaries. They founded a missionary station in 1876 and worked to spread Christianity as well as to disrupt the slave trade. Shortly after, German adventurers arrived and started to acquire land, even from the Kagulu. In response to this land acquisition, the slave traders revolted in 1889. Germany sent help, which resulted in an invasion of the area. A German colony was created – German East Africa. Most slave traders fled, but a small garrison was kept in the Kagulu area. Due to a shortage of staff, the Germans appointed people from the coast to assist in the Kagulu area as administrators. The British missionaries upheld medical and education service until World War One when the Germans put an end to that. In 1916 when the British started to push the Germans away, the Germans burned all mission stations. The Kagulu area was now a fairly ruined area with a hungry population. On top of this, an influenza epidemic hit the population.

Under the British mandate, the Kagulu area was divided between two different provinces and still is today. This caused hurdles for Kagulu neighbours who now found they belonged to different provincial administrations. The division was however bridged by the common usage of Swahili. It was the language of the administrators and soon spread among the local people. Despite the less fortunate aspects of colonisation, the colonial powers contributed to unity in an otherwise divided area.

The Kagulu Language

In referential sources, the Kagulu language is classified as G.12 according to Guthrie's classification of Bantu languages. The language may also be called Kikaguru, mainly by Swahili speakers, Northern Sagara or (Chi)Megi. There are several explanations to the origins of the word Megi, but the most plausible one is that it is a name the Maasai has given Kagulu. It is allegedly a derogatory term used by the Maasai to refer to the Kagulu, meaning 'contempt' or 'scorn' but which has now been accepted by them. The Kagulu who know the origins of the name say they try not to use it, but since most people do not know of its supposed belittling meaning, it is commonly used. The Maasai who were asked about the origins of the name asserted that it is not derogatory; it is simply a way of showing that the person in question is not a Maasai. In the Maasai Language and Culture Dictionary, it is described as follows:

"Ol-meeki, pl. il-meek: any non-maasai, bantu. Noun, masc.

te-meeki, pl. i-meek: a non-maasai girl or woman, a bantu girl or woman"

It seems clear that the word 'megi' originates from the Maasai even though the exact meaning of the word cannot be determined.

The Kagulu people

The Kagulu, like many other groups, regard their language as a base for their cultural unity. A teacher from another language group explains: 'They are a people who like their language very much'. Most informants declare that there are no Kagulu persons who do not speak the language, at least not in the villages. Yet, there are people born in cities who regard themselves as Kagulu even though they do not speak the language.

The Kagulu are a matrilineal people. This implies that a man is responsible for his sister and her children who are his heirs, as well as for his own children (who belong to a different lineage). This creates a complicated situation where the man is torn between the loyalty to his wife and to his sister(s).

In the eyes of the Kagulu, men rightfully dominate women just as the old dominate the young. Women are inferior to men and even

educated Kagulu women appear to be unable to break the pattern of female subordination. Since Christianity has gained grounds in the Kagulu area, many of the old rites have disappeared. The majority of the Kagulu people are Christians, a few are Muslims and some still practice traditional religion even though this is not publicly admitted.

The current language situation

Swahili has spread all over the nation. The minority languages (MLs) of Tanzania survive mainly in the rural homes where they are spoken. In public domains they are effectively banished; their use is excluded in education (e.g. all functional literacy material since the 1970s has been in Swahili), at political rallies and religious functions; they are not used by any radio or television station, and there are no newspapers published in any one such language. The general political context discourages the use of the MLs in favour of Swahili since their use is seen as a retrogressive step undermining national unity. And while there exists an Institute for Swahili Research, there does not exist any organ for research in the MLs.

Even though Swahili is the highly esteemed national language, English too holds a distinguished position in society. Swahili denotes the traditional ideal as opposed English which is related to technical modernism and external ideas.

Between the two potentates English and Swahili, not much elbowroom is left to the approximately 120 MLs. There is a risk that many of the approximately 120 languages in Tanzania will lose many or all of their speakers within a generation or two. Speakers of MLs, including Kagulu speakers, are abandoning their languages for the benefit of larger languages, in this case Swahili. Even in cases where some languages exert an assimilating influence at the regional or district level they cannot compete with Swahili. A growing number of speakers who start to abandon their language is a first step towards language extinction.

Is Kagulu endangered?

The question of endangered languages is highly relevant not only in Tanzania but around the world. Small languages are abandoned for LWCs (Language of Wider Communication). Languages typically become outdated when they no longer have a role in a speech community interacting with speakers from a different linguistic background. In Tanzania, Swahili has gained many speakers on behalf of the local and regional languages and is growing stronger. The minority languages in Tanzania are dying out at an alarming speed. The reasons for this language extinction are complex. A small isolated community may continue for centuries to speak a unique language, while in another place a language with many speakers may for social, economical or political reasons die out in a few generations. Generally, language death does not occur because the speakers want to. It is simply not discovered that the language is endangered until it is too late.

Whether Kagulu is endangered or not is hard to answer. Kagulu has no writing system so far, and is not used in education at all. With 200-300.000 speakers, it is small enough to be threatened by extinction but large enough

to have a sufficient number of speakers who would want to preserve it. It is used exclusively in some domains, and used by some people in all domains. What speaks for that language is that there is intergenerational language transmission and the language has a high status among the community members. Moreover, in intramarriages the spouses learn Kagulu if the couples still live in the Kagulu area.

The survey in autumn 2003

A sociolinguistic study was conducted in order to find out to what extent the Kagulu language is used today. By including both adults and children's usage, the current as well as the future language situation can be evaluated. The survey focused on:

- a) the position Kagulu holds in society
- b) current tendencies of language competence and use
- c) general attitudes towards MLs

An additional aim was to observe if speaking Swahili poses any problem for students because of the Kagulu dominance in the area. The data was gathered using questionnaires as well as interviews and participant observation.

Discussion

The fact that Swahili poses a problem to most learners is corroborated by this survey. The vast majority of the children are not fluent in Swahili when they begin school. They master it eventually and only very few are reported to have difficulties speaking Swahili after a few years in school. No test has been done to evaluate the students' level of Swahili since this is a sensitive subject. In Tanzania, everyone ostensibly speak Swahili for it is the national language.

En kanga till våren!

www.watatu.se

What position does Kagulu hold in society now and in the near future?

Generally, the Kagulu language is very powerful in the villages. It is spoken in all domains but the classrooms and even there it is used for clarification. Several teachers do not admit to translating into Kagulu, but the interviews and participant observation tells us otherwise. The head master of one school said that of course they all translate at least the first year; otherwise the students would not understand. The students who are Kagulu speakers use it exclusively when talking to other Kagulu students and mostly even with the Kagulu teachers. Several teachers from different ethnic groups, as well as some of the students with different mother tongues, had learnt some Kagulu. This demonstrates just how influential the language is in the area. The teachers who interviewed believe that the children's children will still speak Kagulu as adults, partly for the reason that marrying another Kagulu person is customary.

*Mama Sara tape recording when Mama Joice tells a tale in Kagulu, in the village Berega/
Mama Sara spelar in på band när Mama Joice berättar en saga på Kagulu i byn Berega*

When it comes to Kagulu, half of the criteria for endangered languages apply and half do not. The above mentioned aspects imply that Kagulu is not threatened, but there are other issues as well. The factors that classify Kagulu as an endangered language are that it has no official status and is not supported by the government nor any other institutions. Furthermore, the amount and quality of documentation is poor and there are no materials for language education and literacy. There is also a gap in vocabulary, such as technical terminology, given that new words are not coined. Lastly, the proportion of speakers within the total population is low.

What is the attitude towards MLs?

The greater part of the respondents deem that MLs are important. Then again, they do not feel that children should be taught in their mother tongues since it is a must to know Swahili in Tanzanian society. The teachers who were mostly against teaching in Kagulu were the Kagulu teachers themselves. It would be interesting to see if non-Kagulu teachers

would be as negative as the Kagulu ones if it was their mother tongue in question.

Final remarks

This paper sketches the sociolinguistic situation for Kagulu. As proven, Kagulu holds a strong position in society. In some fields it is so dominant that speaking Swahili constitutes a problem for learners, particularly in the rural areas.

Kagulu is endangered in some domains though not in others. It is still firmly consolidated in remote areas but in more urban areas the language is losing ground, as are all MLs. The general political context discourages the use of the Kagulu and on a national level, it functions mainly as an ethnic community marker. All in all, this study has shown that both Kagulu and Swahili are highly esteemed, but they are used in different activities and they represent different values.

Text and Photo: Malin Petzell

Primary school children in /Skolbarn i Mamboya.

Restriktioner för lokalspråk

Myndigheterna i har förbjudit användandet av andra språk än engelska och swahili i massmedia. I vissa primärskolor förbjuds eleverna att använda sitt modersmål samtidigt som ett främmande språk, engelska, används i sekundärskolorna. Åsa Wedin diskuterar utifrån sina fältstudier i ämnet Race, gender and ethnicity.

I förra numret av Habari kunde vi läsa om förbudet att använda andra språk än swahili och engelska i massmedia. Med andra språk menades andra inhemska språk, d v s lokala språk som haya, chagga och så vidare. Detta är inte något nytt och det är inte heller någon slump att det är just de inhemska språken som förbjuds, medan europeiska språk som tyska och franska inte räknas in i de språk som inte ska användas. Men vad är det som ligger bakom? Varför förbjuds språk som haya i Tanzania medan runyankole och luganda kan höras i ugandisk radio och kinyarwanda i rwandisk radio? Och hur kommer det sig att de privata primärskolor, som växer upp som svampar ur jorden i Tanzania, alla har engelska som undervisningsspråk? Och varför är engelska fortfarande undervisningsspråk i sekundärskolan när varken elever eller lärare behärskar engelska? Detta är några av de frågor som jag har försökt besvara i mina doktorandstudier i lingvistik.

Under 2000 – 2003 har jag gjort fem fältstudier i Karagwe i Tanzanias nordvästra hörn, på gränsen mot Uganda och Rwanda. Jag har studerat hur människor använder och förhåller sig till skriftspråk, d v s literacy. Med resultaten som grund ska jag försöka hitta sätt att förbättra skolundervisningen i läsning och skrivning, så att den blir mer effektiv och relevant genom att knyta den bättre till lokal språkanvändning. Som en del av studien har jag analyserat Banyambos språkanvändning och språkattityder, deras språkideologier. (Banyambo är det folk som bor i Karagwe.) I denna artikel tänker jag kort sammanfatta vad jag har kommit fram till när det gäller språkattityder i Tanzania.

Språk används i interaktion mellan människor och förändras ständigt genom denna interaktion. Språk är nära knutet till faktorer som kultur, etnicitet, status, religion, historia och ekonomi. Barn socialiseras i förhållande till sin omgivande miljö genom språk samtidigt som de lär sig språk. Därför ser jag det som väsentligt att språk studeras i sitt sammanhang. Karagwes språkliga historia kan tjäna som exempel på hur attityder till språk kan förändras över tid.

Historia

I det forna kungadömet Karagwe, som var mycket starkt från 1600-talet och fram till de arabiska handelsmännens ankomst i mitten av 1800-talet, var språk ett kännetecken på ”vi” och ”dom”, dvs en markör för vilka som tillhörde Banyambo och vilka som inte gjorde det. Kungen hade en stark centralmakt med organiserad undervisning av pojkar i krigskonst, seder och riter samt språk. Kommunikationen med ”de andra”, genom handel och vid resor, skedde genom tolkar, d v s människor som hade lärt sig andra språk som Luganda, Runyoro, Runyankole och Ruhaya. Swahili spred sig genom området längs handelsvägarna under 1800-talet. Det var främst män och medlemmar av de härskande boskapsskötande klasserna som kunde flera språk medan kvinnor och de lägre rankade odlande klasserna oftast troligtvis behärskade bara Runyambo, det lokala språket.

Detta kom att förändras dramatiskt med ankomsten av västerlänningar såsom missionärer och kolonisatörer. Under tyskt styre (1884 – 1916 i Kagera, där Karagwe är en del) introducerades den västerländska typ av skolor som vi ser idag. Genom dessa skolor, som var *infused /genomdränkta/* med kristendom och skrift, förändrades språkattityder så att lokala språk stigmatiserades medan swahili och västerländska språk kom att värderas högt. Man kan säga att västerlänningarna såg som sin uppgift att ”civilisera vildarna och kristna hedningarna”. En viktig händelse var när tyskarna hängde Karagwes kung, Ntare VII, 1915 och förbjöd kungens mutekoskolor¹.

Period	Runyambo	Swahili	English	German
1500 – 1900	H	Additivt	-	-
1900 – 1916	L	L1/H2	-	H1
1916 – 1961	L2	L1	H	-
1961 – 1980	L	H1	H2	-
1980 -- 2000	L2	L1/H2	H1	-

Språkpolicy i Karagwe: H/L= Språk med hög resp låg status. Språk 1 dominerar också språk 2

Stigmatiseringen av det traditionella och uppvärderingen av det västerländska fortsatte under brittiskt styre (1916 – 1961 i Kagera). Ett exempel är att uttrycket ”Mzungu mweusi” (svart västerlänning) under denna tid ansågs som en komplimang (Rubagumya 1991). I denna process var språk en viktig faktor, på så sätt att den tidigare motsättningen mellan

”vi” och ”dom”, d v s mellan de som tillhörde Banyambo och de som inte gjorde det, nu istället blev en motsättning mellan olika grupper/klasser inom Karagwe. Språk hade börjat bli ett sorteringsinstrument för utbildning och högre poster och en viktig faktor för individens ekonomiska och sociala status. I det traditionella Karagwe, som absolut inte var ett demokratiskt samhälle, talade härskarna och undersåtarna samma språk medan i det moderna Karagwe just språkkompetens är den kanske viktigaste faktorn för hög status och ekonomisk framgång.

I tabellen nedan ges en förenklad bild av olika språks status i Karagwe under de senaste 500 åren. Vi se att Runyambo var det dominerande språket före 1900-talet, med andra språk som additiva språk, d v s som språk som fanns tillsammans med Runyambo. Under kolonialismen steg statusen för tyska/engelska och swahili samtidigt som statusen för Runyambo sjönk. Under den första perioden efter självständigheten framhövdes betydelsen av swahili på bekostnad av både lokalspråken och engelska men detta har förändrats under tiden från 1980 och framåt. Det som händer idag är att en ekonomisk och politisk elit reproducerar sig själva genom att sända sina barn till privatskolor med engelska som undervisningsspråk samtidigt som standarden på de statliga skolorna har sjunkit dramatiskt. Detta får till följd att engelska språket värderas allt högre. Det är idag mycket vanligt i Tanzania att man t ex markerar sin status och sin grad av ”modernitet” genom att använda engelska ord och uttryck både i tal och skrift. Swahili har fortfarande kvar en mycket stark ställning men den försvagas bland eliten

Bussar har ofta text på lokalspråk. Här står det: Kabelinde akutuvale – Låt Kabelinde ta dig med!

genom att den prioriterar engelska i uppfostran av sina barn. Samtidigt ser vi att de lokala språken stigmatiseras allt mer. De förknippas med bakåttävande och stamtänkande.

Politiska beslut, som att förbjuda lokalspråk i radio, att endast tillåta privatskolor med engelska som undervisningsspråk och att inte genomföra den övergång till swahili som undervisningsspråk i sekundärskolan, som man beslutade gång efter annan under åren 1969 – 1982, bör ses i detta sammanhang. Den nuvarande språkpolitiken i Tanzania gynnar en liten elit på kort sikt, men jag argumenterar för att den missgynnar inte bara de stora massorna utan hela nationen på lång sikt.

För det första utarmar man en viktig inhemska resurs. De lokala språken är mycket betydelsefulla i den viktiga informella ekonomiska sektorn. Så gott som all lokal handel sker med lokala språk som bas och med swahili som additivt språk. För majoriteten av Tanzanias befolkning är denna ekonomi av stor betydelse och även för nationen som helhet. För det andra blir effektiviteten i skolutbildningen lidande av att

Hur överlever ett minoritetsspråk?

Rubrikens fråga är relevant för Tanzania. Den officiella politiken verkar kraftfullt för att göra swahili till det nationella språket utan att samtidigt aktivt stödja bevarandet av minoritetsspråk. Swahilin har utan konflikter accepterats som det enda nationella språket, vilket alla skall kunna. Hittills används swahilin och stamspråken parallellt. Men man räknar allmänt med att allt färre i nästa generation kommer att behärska och använda stammens modersmål¹.

Engagerade aktiviteter för att bevara och utveckla minoriteters språk finns dock. Framför allt syftar de till att stammedlemmarna skall känna sig stolta över sitt modersmål och sätta stamspråket på prän. Att inte bara kunna kommunicera i tal men också i skrift på modersmålet ger självfallet bättre förutsättningar för det lokala språket att överleva.

Rangi i Kondoa

Kondoa distrikt ligger i norra delen av centrala Tanzania. *Warangi* är med cirka 310 000 medlemmar den dominerande stammen i distriktet. Jag arbetade 1993 – 1998 i Kondoa och kunde dagligen konstatera hur stammens språk var det som automatiskt användes när man inte för förståelsens skull måste använda swahili med icke-rangitalande. Rangi var så betydelsefullt för den socioekonomiska acceptansen att många Chagga och Gogo som flyttat in lärde sig och använde enkel *Kirangi* för att bli mer socialt accepterade och lyckas bättre i affärer. Detta bidrar självfallet till att förstärka rangi som främsta kommunikationsmedel.

Under några månader bodde jag på den katolska missionsstationen i utkanten av Kondoa stad. Jag åt där kvällsvard med den katolske Padre Donasian Francis, som är från rangistammen. Han predikade i kyrkan på swahili till den stamblandade församlingen men talade *Kirangi* i enskilda samtal och så snart alla församlade förstod detta språk. Då fick han mer gehör för sitt budskap hos församlingens medlemmar.

Att modersmålet används i religiösa sammanhang nämns i en språkforskars uppsats om rangi som en viktig faktor, vilken bidrar till att

minoritetsspråket lever vidare². En annan faktor är att Kondoa är ett geografiskt relativt isolerat distrikt med bristfälliga kommunikationer, inte minst under regnperioden. En tredje faktor är att Rangi har accepterat att grannstammarna och de språkliga minoriteterna Burunge och Alagwa (ca 10 000 personer) kan förena sig med särskilda klaner inom den ekonomiskt starkare rangistammen. Den som förenar sig med rangi på detta sätt får en rangihustru och åtar sig att uppfostra barnen på rangis språk och enligt rangis kultur.

I samma uppsats beskrivs hur lärare i primärskolan under 1960-talet försökte skriva på rangis språk och ge ut en tidning. På grund av problem med att uttrycka språket i skrift kom de flesta artiklarna att bli skrivna på swahili. Brist på ekonomiska resurser ledde sedermera till att tidningen dog.

1998 gjorde rangitalande primärskolelärare åter försök att utveckla passande bokstäver för rangispråket. 1999 bildade distriktets förvaltning en kommitté i detta syfte. En skrift i ämnet gavs ut men arbetet upphörde på grund av brist på resurser och tvister om mål och strategi för arbetet. Arbetet drivs vidare av en grupp kristna rangitalande i avsikt att ge ut en handbok i att skriva på Kirangi.

Minoriteter får sitt språk i skrift genom missionärer

Vilka stammar i Tanzania kan läsa sitt språk i skrift? Det skulle inte förvåna mig om inte många av dem för första gången såg sitt stamspråk i skrift i form av en översättning av Bibeln. Kristna missionärer har sedan länge arbetat systematiskt med att söka översätta Bibeln till minoriteters tungomål. Att göra den heliga skrift tillgänglig för allt fler människor, även de som tillhör ett litet språkområde, är att följa missionsbefallningen.

Att gå ut och göra allt folk till lärjungar genom att översätta Bibeln är en aktivitet som fortsätter. En stam som missionärer identifierat vara i behov av Bibeln på sitt språk är Safwa. Enligt en kristet förankrad källa³ bor omkring 170 000 Safwa i södra högländerna. Bland Safwa förstår 85% inte swahili tillräckligt väl för att kunna läsa

och tolka Bibeln på swahili. En annan stam är Sandawe, som är koncentrerade till västra delen av Kondoa distrikt i mellersta Tanzania. Här har ett projekt att översätta Bibeln till *Kisandawe* redan startat⁴.

Bibeln översätts också till *Kirangi* med stöd av Full Gospel Bible Fellowship. Ett annat exempel i Kondoa distrikt är stammen Alagwa, som bor norr om Kollo (känt för sina grottmålningar). I mitten av 1990-talet mötte jag ett ungt amerikanskt par med små barn, som kommit som missionärer för att översätta Bibeln för denna stam. De räknade med att projektet skulle ta 7-10 år. Först måste de lära sig stammens språk *Kialagwa* grundligt. Sedan gällde det att finna de rätta uttrycken och orden på stamspråket för att spegla Bibelns berättelser så att de blir förstäligen inom ramen för stammens kultur.

Swahili är undervisningsspråket i primärskolan i hela Tanzania. Swahili i massmedia penetrerar nationen alltmer och ökad social rörlighet befäster swahilins ställning överallt och bland alla tanzanier. Om någon eller några generationer finns sannolikt bara fragment av de nu levande minoritetsspråken. Bibeln lär leda fram till något unikt för vissa minoriteters språk: Bibeln kanske blir det enda som finns att läsa på stammens språk när det talade språket dör ut.

Carl Åke Gerdén

¹ Abdulaziz, Mohamed H. 1993, "Language use and language development: Review of sociolinguistic theory", in: Foley, William A. (ed). *The Role of Theory in Language Description*, Berlin/New York: Mouton de Gruyter, pp. 421-436.

² Oliver Stegen, "How does their language survive?" A sociolinguistic glimpse at the Rangi language., Department of Linguistics, Edinburgh, Scotland, UK, April 2003.

³ <http://www.2001pray.org/PeopleGroups/Safwa.html>

⁴ <http://www.geocities.com/orvillejenkins/profiles/sandawe.html>

⁵ Alagwa är ett Kushitiskt språk medan Rangi är ett Bantuspråk.

en majoritet av eleverna undervisas på språk de inte förstår. Uppskattningsvis fyra femtedelar av de barn som börjar skolan i Tanzania kan ingen swahili när de börjar skolan, trots det är swahili det enda tillåtna språket, förutom engelska, från den första skoldagen. Forskning har visat att det tar ett barn minst fem år att lära sig ett andraspråk, i detta fall swahili, så att det kan användas på relevant nivå. De som lyckas ta sig igenom dessa sju primärskolenivå förväntas sedan i sekundärskolan lära sig genom engelska, som vanligtvis inte ens lärarna behärskar. Det är inte särskilt svårt att inse att skolundervisning knappast kan vara effektiv när den sker på språk som eleverna inte behärskar. För det tredje är det orättfärdigt att språkbehärskning ska få denna starkt sorterande roll. Av demokratiska skäl är det inte acceptabelt att barn som kommer från swahilitalande miljö gynnas så starkt som i detta system medan barn från miljöer där andra språk talas missgynnas. Detta anser jag vara ett klart utslag av nykolonialism.

¹ *Muteko-skolor var traditionella skolor där pojkar på 10-15 år undervisades några*

månader per år om traditionella riter, krigsföring, sport, uppförande och språk bl a.

Text och foto: Åsa Wedin

I skolorna är det förbjudet att använda andra språk än engelska och swahili, åtminstone för barnen. Här säger skolreglerna att detta gäller även hemma, trots att få föräldrar talar swahili eller engelska. Även om reglerna inte efterlevs visar det något om hur olika språk värderas.

Kiswahili language, nation building and identity

Detta är ett utdrag ur en D-uppsats i antropologi vid Stockholms universitet av Jennifer Palmgren från vårterminen år 2000.

There is a theory that the people of Tanzania tend to identify themselves collectively through the common language of Kiswahili which represents who they are. I tried to test this idea of the language as a unifying factor during a two months fieldwork in Tanzania where I interviewed people in Moshi, Kilimanjaro area and in the Dar es Salaam area. I also spent time at IKR (Institute of Kiswahili language) at the University of Dar es Salaam and the Kiswahili learning centre in Arusha to conduct a minor field study.

Early history

To be able to understand the current situation in Tanzania, it is important to know the human history of the area. As mentioned in the beginning, the people who populated Tanzania in the beginning had diverse origin and came from different parts of the continent, later people settled in the area from Arabia, Europe and Asia. The first people to populate the area were hunter-gatherer communities and they lived in the northern parts of the country. They started to populate the area about 10 000 years ago and were joined by Cushitic-speaking people (they themselves were Khoisan-speaking) who came down from what is now Ethiopia. These newcomers brought with them basic agriculture, and later cattle. Over time they came to absorb the hunter-gatherer communities that had lived in the area for such a long time. A couple of thousand years later a series of migrations began in the area; Bantu-speaking peoples from the very distant West Africa started to move East and spread throughout present day Tanzania. They in turn came to absorb most of the Cushitic peoples and most of the remaining Khoisan-speaking peoples. Soon, smaller groups of Nilotic people began to arrive in the area from the area that is now southern Sudan. The Bantu-speaking communities had skills in advanced agriculture and also knowledge of iron working and steel production. The Nilotic peoples were pastoralists and many of them settled in the fertile areas in the northeast.

The Coastal areas were being shaped by different influences. As early as 400 BC the East African coast was an important trading post for the early Greeks and had probably been inhabited by Bantu peoples well before then. In the first millennium AD, permanent settlements were established as traders came ashore mostly from the Mediterranean and later from Arabia and Persia. These people came to intermix with Bantu-speakers and gradually came to give rise to the Swahili language and culture, as will be explored more later. Over the next few centuries, trading posts were established all along the coast, including the Zanzibar archipelago and Kilwa

Kisiwani. Between the 13th and 15th centuries these settlements flourished with trade in ivory, gold and slaves. Things started to change in the early 16th century when Portuguese Vasco Da Gama became the first European explorer to reach East Africa. By 1525 the Portuguese had subdued the entire coast. Portuguese control lasted until early 18th century when Arabs from Oman established control over the area. Under the Omani Arabs, the focus expanded westwards and traderoutes all the way to Lake Tanganyika and Central Africa were established. Commerce grew rapidly and in the 1840's the sultan of Oman moved his capital to Unguja (Zanzibar Island). During this time, slave trade grew rapidly, driven by demands from European plantation holders in the Indian Ocean islands. (Odhiambo, 1977)

Swahili

The word "swahili" (meaning "of the coast") derived from the Arabic word *sahil* and it refers not only to the Swahili language (Kiswahili), but also to the Islamic culture of the people inhabiting the East African coast. Both language and culture are characterised by a mixture of Bantu, Arabic, Persian and Asian influences. Many words are directly linked with Arabic and have been transformed into Bantu words. The coast started to populate in the early part of the first millennium AD, but it was not until the 18th century the Swahili culture started to develop. Kiswahili language was initially used primarily as a language of commerce. During the 18th and 19th centuries, it spread from the coastal areas throughout East and Central Africa along the trade caravan routes. European missionaries and explorers soon adopted this language as the main means of communicating with locals.

After independence

At independence there was a wish to step away from the */colonial/* administration. One of the ways in which this was conducted was by not using their language. The people wanted to feel strong and independent.

The British colonialists as usual had favoured English (the Germans used Kiswahili, but they were ousted after the 1st World War). Therefore it was a natural choice to choose Kiswahili since most of the population already spoke it, as it was the language used in farms and plantations. The people had come there with different backgrounds and there was a need for a common medium of communication, the administrators had learnt Kiswahili to be able to carry out orders. In 1962, Nyerere decided to address the Bunge (parliament) in Kiswahili. This was revolutionary. English had a high status while Kiswahili and vernaculars had a low status in society. After that first day when Nyerere addressed the Bunge in Kiswahili the status of the language was elevated. This was a turning point in how Tanzanians viewed things; his

decision carried a very important message; the language was to be used as a tool to find pride in themselves as Tanzanians instead of suppressed and low-esteemed by foreign cultures. Further, Kiswahili had already proved itself as a powerful African force; its common stock of vocabulary with other Bantu-based languages, its ability to absorb foreign vocabulary and its non-ethnic nature made it highly acceptably to all its users.

Lingua Francas

Every time two or more languages coexist in a community, the members of this community have to deal with language differences in their relationships; why do they use one language rather than another to deal with their multilingualism? Lingua franca is a common form of language used to increase the level of communication in a multilingual society. There are no countries in the world that have linguistic frontiers corresponding to state and national frontiers, meaning there are no monolingual countries and languages are rarely confined to one country.

However, the status of Kiswahili language is that it is the national and official language in Tanzania. It is widely spoken throughout East Africa at an international basis but is not listed as an international language.

Local languages

Since the whole population speaks Kiswahili and intermarriages are common, people tend to teach their children Kiswahili. This can be a threat to local languages, since in the urban areas Kiswahili is more widely spoken than the mother tongues. Khamisi (1974) argues that languages which are connected with an ethnic group do not die because they are a reservoir of the past and represent cultural heritages; a constant reminder of the values and attitudes that shaped the present. What he means is that they (the languages) have a specific function to fulfil in the society. The fact that Kiswahili shares a common stock of vocabulary with other Bantu-based languages makes their co-existence complementary. Khamisi wrote this in 1974 and the country has developed and changed much since then. Many people I spoke to during my fieldwork thought that the local languages will in fact disappear in the future and that seems to me natural since intermarriages and the new mobility will generate a new multicultural generation. By this I mean that cultures will intermix and creolize and the new generation will have a different heritage than the parents and so will the next generation and the next. This is also the idea that Dr. Kiangu at IKR has about the vernacular languages. With the languages also some of the culture and heritage will disappear or change into new ones. This will obviously take much longer in the rural areas since here there is a tendency to

marry within the ethnic group and less people use Kiswahili on an everyday, all the time basis. Many people know Kiswahili but when there is no need for using it people tend to use their first language.

I asked my informants what the first language they will teach their children would be, or if they already had children what language they had taught them as the first one. Most of them said Kiswahili, only a few said their mother tongue and none said English. They explained this to me; the mother tongues are indeed very important, but without knowing Kiswahili, the children will not be able to communicate outside of the family. The reason parents want their children to know English has nothing to do with communication or identity so it takes a secondary position in bringing up children.

Calvet (Calvet 1998) argues that any spread of language is always to the detriment of other languages, and the emergence of a lingua franca is a case of language competition, the use of one dominant language is always up to the minor language/languages to pay for. In the discussion about the disappearance of local languages in Tanzania, Calvet has made a general distinction about dead languages and languages that have disappeared. According to this distinction, a dead language is a language that was written down while it was still used but is no longer being used, a language that has disappeared is one that has never been written down.

Ethnicity

Everyone in Tanzania belongs to an ethnic group and politicians have acted to prevent interethnic strife. Dr. Kiangu, at IKR, says that he thinks that people see themselves and other people as Tanzanians, and that ethnic belonging is not important in shallow relationship. Of course, once you get deeper involved then you know where a person comes from and which ethnic group he or she belongs to. But still it is not very important. Only when it comes to marriage it is important to know, but it is quite rare that people decide not to marry because the parties belong to different ethnic groups. This applies to urban areas; in the rural areas the situation is different, since here people tend to stay and marry within the ethnic group and the local languages is more widely used than Kiswahili.

Most of my informants during my fieldwork are married, about half of them to someone from a different ethnic group than themselves. The majority of this category though said that if they had met someone that did not belong to their ethnic group it would not have been any problems in marrying that person. Some of the ones that married within the ethnic group say that it would not have been possible for them to marry out of the group. There are different reasons for that, but most of them said it was because their families would not let them. One of my informants told me that he has two children with a woman who is Moslem by religion, he himself being Christian. They could not get married because her family would not let them; they are not living together now. Many people though who meet someone their family does not approve of for different reasons, live together without getting married. This is becoming more and more common in Tanzania.

I was asking about the importance of knowing one's cultural history. My informants all agreed

on the importance of that. They say it is very important to know one's culture and also to know the vernacular language since it is very often through this the culture is exposed. The children will learn their history, even if the family lives away from home. It is very common that when the children are old enough they are sent home to their families to learn their culture and language. This is so even when the parents come from different ethnic groups. Sometimes the children only learn their father's traditions and language, sometimes both; it depends on the parents. While it is very important to know one's history and culture, my informants say that, when you meet people and get to know them, become friends etc. it is not very important to know this person's origin or ethnic identity; then he or she is a Tanzanian like yourself. But if you get into deeper relationship, then you will eventually find out where the person comes from and then you will know their ethnic belonging.

Nationalism

Nyerere saw divisions, real or artificial, as something that created a threat to development. He wanted, and struggled to intermix ethnic groups and have each ethnic group represented in leading positions in parliament and associations. Nyerere used ethnicity as a base for development of a nation. After TANU was constituted in 1954, the key persons in various ethnic groups were recruited into the party. This was a major threat to the colonial system of using the chiefs to rule. At independence, TANU still had a weak ideology despite its strong stand on nationalism. Omari (1995) argues that one of the reasons it was easy to unite the different ethnic groups under one leader was that none of the ethnic groups

had developed into a super-ethnic group or dominated the other ones. Nyerere was a leader who came from a small ethnic group, the Zanaki. Thus, when Nyerere advocated for unity, ethnic leaders did not see him as a threat to their position even though they might lose prestige and such power as they enjoyed. His politics was grounded on egalitarian policies and no ethnic group should be superior to others, and they were all represented in the parliament.

Culture

One of the most difficult problems posed by the language is the relationship to cultural revival. The great strength of the language in the preindependence period was the fact that it was associated with no single ethnic unit. The culture associated with Swahili where it does occur as a first language, is generally that of an Islamic coastal community and then by no means characteristic of the country as a whole. The national culture of Tanzania is, in a sense, the sum of its regional cultures, expressed in local languages and tied to local customs and situation. Even though it is difficult sometimes to see a specific link between identity and language, language is generally closer related to ethnic or national identity than all other contributing factors.

English

Many people in Tanzania still look at English as the language of the educated and my research shows that many people therefore think of English as a more important language than Kiswahili. On the other hand they say that it is through Kiswahili they can communicate with their neighbours from different ethnic groups and that it is through Kiswahili their

På väggaffischerna kan man se exempel på många språk: Här arabiska, engelska, kinyurunda och swahili.

Foto: Åsa Wedin

Bushiri: Vet du, den där springpojken han vill ha te för att ta mig till chefen.

Chakubanga: Te är inte te i tekannan, det är pengar, visste du verkligen inte det?

Anm: Stadsbon Chakubanga lär ut swahili-slang till lantisen Bushiri

common Tanzanian identity can be found, not through English.

I asked my informants what they think of English. Some of them said that it is even more important than the national language, because the national language can only be used within the nation. If one knows English one can go anywhere and it is easier nowadays to get a job even in Tanzania if you know English. English has a high status in the country and according to my informants it is a sign for someone who

is well educated to speak good English. Some of my informants think that English should be used instead of Kiswahili, but they are not sure if it is possible to teach everyone English and say that there would be very big communication problems in the country. But still they think it is important for international communication etc. Most of my informants think that Kiswahili is the single most important language in the country and think that English should be taught as a subject and that there should be more opportunities to learn it if people want to. When talking about unity and nationalism in Tanzania my informants agree on the importance of Kiswahili over English. For future development of the country they think it is necessary to be able to get proper schooling in English. They say that it is in Kiswahili, where the national pride, national identity, and the African pride is found, not in English. English in Tanzania is not a language of unity and communication, it is a language of the privileged few and commerce.

In Tanzania today, only 5% of the population speak English in addition to their mother tongue and Kiswahili. Dr. Kiangu at IKR at University of Dar es Salaam says that Kiswahili is here to stay and that only the people of higher education speak English well, other people prefer to use their mother tongue or Kiswahili. In Tanzania, there is a movement to implement Kiswahili as the teaching language even in secondary school. There have been two different policies in this matter; 1995 there was a movement towards implementation of English as the teaching language in secondary school. 1997 (language culture policy) there was a turn towards Kiswahili as the medium for education. There is an existing policy but it is not yet implemented, the government doesn't want to

give a statement until there are enough teachers and materials in Kiswahili.

Further, Kiswahili is not only a language, but also a culture is emerging through it. The people are intermixing and new values along with the old ones are building a ground for the united Tanzanian culture, expressed by its language and based on 120 local ones.

Nyerere wanted Kiswahili to bind people together and to help develop the egalitarian society he envisioned. He also wanted it to be the symbol of African pride and hoped for the people to use it and take pride in doing so.

¹ There is a project going on to save the local mother tongues by writing dictionaries, but it is a question of money to be able to do that with all 120 languages.

² This he did by using his experience in leading TAA and TANU to recruit potential leaders from ethnic clubs and associations for development of a territorial political consciousness, which cuts across ethnic lines.

Welcome to the *Sukuma Home Page* Tulihoyi bha-bhabha na bha-mayu *Karibu Usukumani*

Exempel på plats för lokala religiösa riter hos wasukumas. Foto från hemsidan

Det finns spår av den tanzaniska mångfalden av språk och kulturer på nätet. Swahili dyker naturligtvis upp i många sammanhang, men även en del lokala språk och folk finns numera representerade på internät.

Ovan blir vi välkomnade till wasukumas egen hemsida på engelska, kisukuma och kiswahili.

Hemsidan finner ni under
<http://fizzylogic.com/wasukuma/>

Sidan innehåller även en mycket förtjänstfull sammanställning över 132 språk och folkgrupper som finns eller har funnits i Tanzania.

Ett litet smakprov från kisukuma:

(sg) thank you = Obeja

(pl) thank you = ng'wabeja

Good morning = Ngwangeluka

How are you? = Ulimhola ?

How things = ng'watukija ki?: ng'watwima ki?

good afternoon = ngw'adila

Morning = dilu

noon = limi

evening = mh'indi

night = bujiku

Good night = Bujiku ng'waka: Wila

woman = nkima

man = ngosha

child = ng'wana

girl = ng'waniki

boy = nyanda

Ladies and Gentleman = Bhabhabha na bhamayu

Welcome = tulihoyi

excuse me = nikulilagwe,

where = hali

there = uko, aho

who are you = ulinani

what is your name? = ilina lyako ulinani?

ulitanwa nani.

what is your father's name = uli ng'wana nani

see you = tukwibona

Mkapa höftledsopererad och många fångar frigivna

Under arbetet med tidningskrönikan har det ibland slagit mig hur motsvarande krönika med utdrag ur svenska tidningar skulle se ut. Den skulle sannolikt domineras av skandalerna kring Skandia och mutanklagelserna mot Systembolaget samt generalernas limousinfärder och kanske också några rader om konungens bristande verbala förmåga när han besökte Brunei. Allt detta har hänt. Men du som bor i landet vet att vardagen för de många domineras av helt andra företeelser och att det mesta fungerar. Tidningskrönikan ger en mer dramatisk och ensidig bild.

En annan reflexion är också att medierna i Tanzania är tämligen passiva när det gäller att bevaka både näringsliv och politik. De är i hög grad refererande, mer sällan ägnas intresse och energi åt att själva gräva fram oegentligheter och missförhållanden. När kritik publiceras är det ofta resultatet av ett politiskt och ibland dubiöst utspel från något parti. Korrupktion avslöjas mer sällan av medierna - delvis därför att medierna själva enligt korrupsutionsutredaren Warioba själva ofta är korrupta.

Oktober

31/10 Parlamentarikernas löner fördubblas. Enligt tillförlitliga källor har president Mkapa innan han reste till Schweiz för behandling av höftbesvär beslutat att parlamentarikernas löner skall mer än fördubblas från 500 000 Tsh till 1 200 000 Tsh. Även traktamenten och andra förmåner fördubblades. (RAI)

Senare (28/11) förklarade oppositionspartiet CUFs ordförande, professor Ibrahim Lipumba, att löneökningarna kommer att orsaka strejker bland arbetare. Arbetarpartiets ordförande Augustine Mrema såg ökningarna som ett sätt att muta parlamentarikerna så att dåliga lagförslag lättare godtas och ordföranden i Democratic Party (DP) pastor Christopher Mtikila menade att parlamentarikerna exploaterar fattiga tanzanier. Men Hai från oppositionspartiet CHADEMA ansåg att ökningarna är godtagbara om de används till offentliga aktiviteter. (Mtanzania Nipashe, Mwananchi)

November

1/11 CCM lockar över oppositionspolitiker. Ordföranden i United Democratic Party (UDP) John Cheyho anklagar regeringspartiet CCM för att med smutsiga trick ha lurat över 14 UDP-politiker i Bariasdistriktet till CCM. (Mtanzania, Nipashe)

Dagen därpå kom ordföranden i Chadema med liknande anklagelser mot CCM som påstods köpa över politiska motståndare i politiskt viktiga områden genom att locka affärsmän med feta kontrakt och arbetslösa med jobb. (Mtanzania, Nipashe)

3/11 Protest mot examenskrav för att bli president. Democratic Parti (DP) förklarar att det kommer att dra inför domstol det omtvistade förslaget som vill förhindra

icke-akademiker att ställa upp i presidentval. Partiets ordförande, pastor Christopher Mtikila förklarar att utbildning gör inte en person vis. Många ledare har inte haft hög utbildning. Ledarförmåga och utbildning är två skilda ting. (Mtanzania, Majira)

4/11. Tanzaniaer mot att utlänningar äger land. En undersökning utförd av universitetet i Dar es Salaam visar att många tanzanier är emot att utlänningar äger land i Tanzania oavsett ändamål. Den visar också att 48 procent föredrar den nuvarande konstitutionen och att 30 procent önskar endast mindre förändringar. 52 procent av de tillfrågade på Zanzibar föredrar en union med tre skilda regeringar. (Mtanzania, Nipashe, Mwananchi, Majira)

5/11. Regeringen backar om tobaksreklam. Regeringen backar från sitt tidigare beslut att förbjuda all tobaksreklam på alla platser. Reklamen skall nu tillåtas på några angivna platser. (Mtanzania)

Japan varnar för ny skatt. En företrädare för den japanska ambassaden i Tanzania har varnat för en skatt som påstås skrämma investerare. Förslaget strider mot tidigare överenskommelser. Brist på konsekvens är en allvarlig nackdel, ingen lockas att komma till Tanzania då tidigare investerare strävar efter att lämna landet. (Mwananchi)

Fler falska sedlar. Polisen förklarar att många fler falska sedlar är i omlopp än motsvarande tid förra året. Ett tryckeri som tillverkar de falska sedlarna har lokaliserats till ett grannland som dock inte anges. Förfalskningarna gäller valörerna 2 000, 5 000 och 10 000 Tsh. (Mtanzania)

Trafiksäkerheten brister även i executive class

6/11. 51 döda i bussolyckor. 27 personer dödades och 26 skadades i början av november när två bussar kolliderade front mot front i Arumeru-distriktet i Arusharegionen. Senare omkom ytterligare 14 personer när en buss på väg från Arusha till Dar es Salaam sladdade av vägen nära Chalinze. Ett av frambäcken exploderade varpå föraren förlorade kontrollen över fordonet. (Nipashe, Majira, Mtanzania, Mwananchi)

Sjuka får i Flygande Holländare. Regeringen har avböjt ett erbjudande om 52 000 levande får på ett fartyg från Australien sedan man informerats om att djuren drabbats av en okänd sjukdom. Erbjudandet kom per telefon från Australiens ambassadör i Nairobi. Fartyget vägrades först att anlöpa Saudiarabien och

sedan vägrade Australiens regering att låta det återvända. (Majira)

Boskapsägare kompenseras för smittade djur. Tanzania kommer att införa ett system att kompensera ägare av boskap som måste avliva besättningen för att förhindra att smitta sprids. (Mtanzania)

8/11 Fem personer beskjutna av gruvbolag. Fem personer skadades, två av dem allvarligt, när vaktpersonal från det sydafrikanska gruvbolag som bryter tanzanit öppnade eld mot dem. Bolaget förklarar att omkring 100 gruvarbetare invaderat bolagets område och att man tagit till nödvändiga åtgärder. Händelsen har ökat spänningen mellan bolaget och den lokala befolkningen. (Nipashe)

11/11 Soldater arresterade för rån. Polisen i Kibaha har arresterat sju personer, däribland tre ur armén, för delaktighet i rån. (Nipashe)

Anklagelser mot Hamad återtas. Regeringen har återtagit anklagelserna mot CUFs generalsekreterare Seif Shariff Hamad för delaktighet i rån. Anklagelserna mot ytterligare nio för att ha rånat en polisofficer på hans gevärs kvarstår. (Nipashe, Mwananchi)

Träning att hantera atomopor. Experter på atomenergi från Internationella Atomenergiorganet (IAEA) väntas träna tanzanier i säkerhetsfrågor när man stoppar och tar i beslag förvaringskärl som innehåller atommaterial. (Majira)

12/11 Tjänstevillor byggs i Dodoma. Tomter för 300 villor har stakats ut i Dodoma. Bostäderna är avsedda för ministrar och högre tjänstemän och kommer att ligga på en kulle med utsikt över parlamentshuset. (Mtanzania)

Tanzanias ekonomi växer snabbt. Uppgifter från olika privata och offentliga institutioner i Östafrika visar att Tanzanias ekonomi växer snabbt och kan passera Kenyas år 2005. Kenya beräknas få en tillväxt på 2,5 procent och Tanzania 6,3 procent fram till december 2005. (Mwananchi)

Motstånd mot bankprivatisering. Medlemmar i regeringspartiet CCM har för andra gången motsatt sig regeringens planer att privatisera National Microfinance Bank (NMB). (Mtanzania)

16/11 Poliser åtalade för mord. 13 personer däribland två poliser, två armésoldater och nio civila ställs inför rätta i Kisutu anklagade för mord och rånförsök.

23/11 Arbetarpartiet i upplösning. Ordföranden i Tanzanias arbetarparti (TLP) medger att hans parti nästan är i upplösning efter hård press från regeringspartiet CCM och

avhopp av fyra män i ledningen som sedan anslutit sig till CCM. Han hävdade att flera av partiets ledare inklusive parlamentsledamöter avlönas av CCM. (Nipashe, Majira)

Tusen illegala vapen förstörda. Polisen har förstört 1 000 illegala vapen beslagtagna från banditer och personer som olagligt haft dem. Destruktionen ägde rum vid en ceremoni i Mwanza (Mtanzania)

Gåvor i samband med val bör förbjudas. Antikorruptionsbyrån vill att vallagen från år 2000 ändras. Byrån anser att lagen uppmuntrar mutor och strider mot byråns regler och bestämmelser. Det kontroversiella avsnittet i lagen accepterar gåvor och presenter som ges i god tro. (Mtanzania)

24/11 Olaglig avverkning stoppas. Regeringen har stoppat tillstånd att avverka och transportera timmer för export. Ministern för naturresurser och turism, Zakia Meghi, förklarar att regeringen avser att ompröva även redan beslutade tillstånd. Nya sådana kommer att ges endast till företag som har fabriker för träförädling i landet. Ändringen kommer tillstånd efter klagomål mot att asiatiska företag "våldtagit" skogar och i strid med lagen avverkat bl a teak. (Mwananchi)

CCM vill ändra USA-politik mot Nordkorea. Regeringspartiet CCM uppmanar USA att överge sin hårda linje mot Nordkorea. Vid ett besök av Nordkoreas arbetarparti uppmanade CCMs generalsekreterare General Philip Mangujla USA och Nordkorea att söka lösa motsättningarna genom förhandlingar och utan att riskera världsfreden. (Mwananchi)

Zanzibar söker läkare från Egypten. Zanzibars revolutionära regering (SMZ) har bett Egypten om läkare och andre medicinskt kunniga om hjälp för att fylla behoven av medicinsk personal på Pemba. Zanzibar har haft brist på läkare och jurister sedan 1995 då president Mwalimu Nyerere avskedade en rad anställda. (Nipashe)

30/11 USA-hjälp mot svält. Den hungrande befolkningen i 15 distrikt får 15 000 ton livsmedel distribuerat av World Food Programme (WFP). Hjälpn kommer att distribueras under december. (Mwananchi, Nipashe)

Byflickor från Dodoma Rural berättar om mat för sex tvång. Foto Lina Lorentz, The Express

December

4/12 Kö till läkarkontroller i London. Ett stort antal VIPs från Tanzania har besökt London för olika hälsokontroller. Bland dem finns före presidenten Ali Hassan Mwinyi, en av hans många hustrur, säkerhetsvakter och hans livläkare dr Mlawa,

Premiärminister Frederick Sumaye åtföljd av hans hustru Esther och medhjälpare och säkerhetsvakter. Änkan efter Tanzanias förste president Mwalimu Nyerere, Mama Maria Nyerere, gjorde också ett besök åtföljd av bl a sin livläkare dr Lwakatare och besökte sedan president Mkapa i Zürich. Listan över London-besök innehåller ytterligare ett antal namn. (RAI)

Resultat av militärråd. Foto Magomba, The Express

5/12 Milis dödad av gatuförsäljare. Ett gäng gatuförsäljare dödade en man ur milisen utanför en verkstad på Nyerere Road i Dar es Salaam. Den regionala polischefen Alfred Tibaigana förklarade att Habibu Mwanga dödades av slag från gatuförsäljare som rusat till verkstan för att rädda sina varor som var på väg att beslagtas. Ytterligare en milisman skadades allvarligt. (Nipashe, Majira, Mwananchi, Mtanzania)

10/12 Slagsmål mellan gatuförsäljare och polis. Slagsmål mellan gatuförsäljare och polis inträffade under den i övrigt lugna Uhuru Day i Dar es Salaam. Distriktskommissionären i Kinondoni Athumani Mdoe tvingades avstå från sitt högtidstal och fly från scenen tillsammans med två poliser som skadats av stenar. I Dodoma fördes tre barn till sjukhus. De skadades i slagsmål om de få platser som fanns på Jamhuri Stadium som kan ta 30 000 personer. (Nipashe Mwananchi, Majira, Mtanzania)

11/12 Sex banditer skjutna av polis. Polisen i Dar es Salaam dödade sex "banditer" vid två olika tillfällen. Två gevär, en pistol och ammunition beslagtogs. I båda fallen låg förövarna i bakhåll för att anfalla värde transporter till banker och i båda fallen användes stulna bilar. (Majira, Mwananchi, Nipashe, Mtanzania)

Sju förgiftade av ugali. Sju personer i olika familjer och 97 är svårt sjuka efter att ha ätit förgiftad ugali. Förgiftningen inträffade i början av månaden i byn Kagunga vid stranden av Tanganjikasjön. De drabbade hade ätit ugali gjord på kassavamjöl, lokalt känt som nyhange. (Majira, Nipashe)

12/12 100 fat dieselolja i beslag. Tanzanias skattepolis har beslagtagit mer än 100 fat dieselolja i en skog nära en provisorisk hamn som smugglare byggt i Bagamoyo-distriktet. TV-apparater, socker och kylanläggningar är också vanligt smuggelgods. (Mwananchi)

Ett helvete att vara i opposition. Ordföranden i Chadema Bob Makani förklarade att det är ett helvete att vara i opposition. Vid öppnande av

ett tvådagarsmöte med sitt parti hävdade han att oppositionen är nedtystad, undertryckt och diskriminerad. (Mwananchi)

Zanzibar kritisk mot unionen. Regeringen på Zanzibar har kartlagt områden som hindrar en problemfri samverkan i unionen. Man kräver att den gemensamma finanskommission kartlägger problemen. Det gäller frågor om gemensamma skatteintäkter, bistånd från andra länder, ägandet av nationella företag som kraftföretaget TANESCO, oljeföretaget TPDC, telefonföretaget TTCL, järnvägsföretaget TAZARA, försäkringsföretaget NIC och rederiföretaget DNASACO. (SMZ)

15/12 Guldgravare förföljda. Guldgravare i de nyligen upptäckta guldfyndigheterna i Handeni-distriktet har begärt polisbeskydd sedan de hotats av ett kriminellt gäng som kallar sig själva Juda lejon. De har anfallit nattetid och krävt guld och pengar. Polismästaren i Tanga, Faith Amour, förklarade att man planerar att kasta ut gänget från sitt område. (Majira)

Turism för fred. Presidenten i en internationell fredsorganisation (IPC) Jowice Omoce förklarar att organisationen har för avsikt att organisera en regeringskonferens med deltagare från ministrar från Afrika söder om Sahara. Temat för konferensen skulle bli fred genom turism. (Majira)

100 nigerianer och somalier arresterade. Mer än 100 nigerianer och somalier har arresterats vid Kilimanjaro internationella flygplats. anklagade för förfälskning och narkotikabrott de senaste 12 månaderna. (Mwananchi)

Mkapa med fru

16/12 Mkapa höftledsopererad i Schweiz. En haltande president Benjamin Mkapa återvände från en höftoperation i Zürich i Schweiz efter att ha varit borta från Tanzania i mer än en månad. Under den perioden oroade sig Ibrahim Lipumba i oppositionspartiet CUF för de konsekvenser den långa vistelsen utomlands kunde medföra inte minst i presidentens eget parti CCM. (24 nov) I ett tv-framträdande strax före hemkomsten uttryckte CCMs presstalesman förvåning över att någon kunde ifrågasätta sjukhusräkningarna medan presidenten fortfarande var under vård. Sådant strider mot afrikanska värderingar och moral. (Mwananchi)

Begick självmord när djuren dog av törst. Shabani Mkenga från byn Banga i Singida begick självmord sedan hjordar av kor dött av törst. Sonen förklarade att sju av faderns kor hade dött varje dag. Priset på kor har fallit från 100 000 Tsh till 10 000. (Mtanzania)

17/12 Tidning förbjuden på Zanzibar. Zanzibar Media Company (ZIMCO) har dragit Zanzibars revolutionära regering inför domstol för dess beslut att förbjuda tidningen Dira. Tidningen vill att domstolen häver förbudet och att den ansvarige ministern Juma Salum Othman skall ge motiv för sitt beslut att stoppa

tidningen, som tidigare ålagts att betala ett stort skadestånd för att ha förtalat president Karumes son och dotter. (*Mwananchi*)

Senare stoppade regeringen definitivt tidningen och förbjöd dess distribution och försäljning i hela Tanzania. Beslutet motiverades med att tidningen spridit hat, stammotsättningar och religiösa missförstånd samt inte följt journalistisk etik. Generalsekreteraren i oppositionspartiet CUF, Seif Shariff Hamad, förklarade att partiet är mot stängningen därför att åtgärden strider mot landets konstitutionella rätt till yttrandefrihet. (*Mtanzania*)

Dawasa, vattenrening vid Mtoni

Vattenransonering i Dar es Salaam. En ransonering av vattnet startas i Dar es Salaam. Orsaken är att torkan har fortsatt och orsakat låga vattennivåer i Övre och Undre Ruwufloren. (*Nipashe, Mtanzania*)

1 187 guldgrävare avhystes - olagligt? Fem ministrar, tre höga tjänstemän och två gruvbolag har dragits inför en människorättskommission för att olaglig avhysning av 1 187 guldgrävare. De anses ha fått liten kompensation och för kort tid att packa sina tillhörigheter. (*Nipashe, Mtanzania*)

18/12 CCM och CUF förbereder regerings-samarbete. Regeringspartiet CCM och det ledande oppositionspartiet på Zanzibar har startat överläggningar om hur man bäst kan bilda en gemensam regering på öarna 2005. (*RAI*)

Sjukhus drabbat av vattenbrist. Muhimbili nationella sjukhus drabbades i går av vattenbrist. Alla operationer som fordrar vatten inhiberades. (*Nipashe*)

Livsfarlig trängsel i fängelser. Trängsel i fängelserna i Shinyanga, Tabora och Kigoma har nått så alarmerande nivåer att den nu hotar de intagna. Kahamafängelset i Shinyanga är byggt för 70 fångar men hårbärgerar 622 och ett fängelse avsett för 55 i Taboraregionen nu har 379 interner. (*Nipashe*)

22/12 Översvämningar i Same. Häftiga regn i bergen har orsakat översvämningar i låglandet i Samedistriktet, förstört vägar och järnvägar och gjort 2 000 människor hemlösa. (*Mwananchi*)

Lastbilar i farlig passagerartrafik. Tanzanier som vill åka från Dar es Salaam till Iringa, Ruvuma och Mbeya föredrar ofta lastbil med betydligt lägre avgift än om man åker buss. Lastbilar med potatis, majs och andra födoämnen till Dar es Salaam tar gärna passagerare som returlast. En lastbil krockade i förra veckan med ett träd. Fem passagerare dödades. (*Mwananchi*)

29/12 Broomsmedicin mot aids startar 2004. Tanzanias farmaceutiska industrier (TPI) väntas starta tillverkning av broomsmedicin mot aids i januari 2004. Tillverkningen startas på försöksbasis i samarbete med en expert från Thailand dr Krisana Kraisintuj som väntas till landet den 8 januari. (*Mtanzania*)

Foto av Bagamoyo beach från My Beach hemsida

Stränder sålda via internet. 58 tunnland av strand och land längs Tanzanias kust har sålts via internet till främmande och lokala byggherrar eller tomtjobbare utan regeringens vetskap. Bolaget My Beach har sålt stränder i Bagamoyo kustregion, Dar es Salaam och Zanzibar. Tretton strandpartier har redan bytt ägare. Tanzania har en 1.424 km lång strand mot Indiska oceanen. Tidningen har en lång lista på redan sålda stränder. (*Mwananchi*)

Affärsman fast för vapeninnehav. En framstående affärsman i Mwanza sitter i polisarrest för innehav av två gevär, en bössa, två pistoler och ammunition. Mannen som går under smeknamnet Sammy har anhållits som misstänkt för anknytning till ett rån vid flygplatsen i Kahama där två säkerhetsvakter dödades. (*Nipashe*)

Traditionella hus i Biharamulo

30/12 Guldfynd i Biharamulo. Regeringen har givit gruvföretaget Pangae Minerals Limited tillstånd att bryta guld i Biharamulo där en fyndighet på 15 ton guld har upptäckts i Tulawaka efter intensiv prospektering. De nya gruvorna beräknas ge tre ton rent guld årligen. Ett kontrakt på 25 år har upprättats mellan gruvföretaget och staten för brytning i Tulawaka. Gruvorna där driften startar omgående beräknas ge 300 lokalanställda arbete. (*Mwananchi*)

Krigsfartyg från Kenya på besök i Tanzania. För första gången i historien kommer marinfartyg från Kenya att besöka hamnar i Tanzania vilket uppfattas som ett tecken på att misstänksamheten mellan de två länderna nu upphört. (*Mwananchi*)

Januari

1/1 Tufft att vara kristen masaj. Masajer som konverterat till kristendom har det tufft bland en majoritet av traditionella masajer. Interna strider bland masajer i Arumeru distrikt om masajtraditioner inklusive kvinnlig könsstympning har skapat oro. Traditionalister har gått från hus till hus, tagit och spottat kristna i ansiktet som ett straff för att de övergett gamla traditioner. Traditionalisterna är uppretade över att de kristna inte längre slaktar oxar, brygger öl och låter omskära sina pojkar och flickor med åtföljande urgamla festligheter. (*Majira*)

Traditionella masajmorar. Foto A M lagercrantz

Mkapa om framtiden i tv-tal. I sitt första tv- och radiotal till nationen efter sjukhusvistelsen i Schweiz förklarade president Mkapa att den pågående torkan borde bli en lektion till tanzanierna att inte helt förlita sig till ett jordbruk som är beroende av regn. Två miljoner tanzanier i 16 regioner behöver livsmedelshjälp av storleken 70 000 ton fram till mars 2004. (*Mtanzania, Nipashe*)

Affärsmän hamstrar importerad majs. Mer än 87 000 ton importerat ris och majs till ett lågt pris ligger i lagerlokaler medan en majoritet av fattiga tanzanier köper lokalt ris och majs till ett pris som är mer än dubbelt och ibland tre gånger så högt. Detta kritiserar av minister William Lukuvi. Många affärsmän hävdar att lokalbefolkningen inte tycker om det importerade riset. (*Mwananchi*)

2/1 Mkapa benådar fångar. President Mkapa har benådat 2 203 fångar i samband med nyårsfirandet. Åtgärden innebär också att trängseln i landets fängelser lättar något. Bland de frigivna återfinns gamla män, ammande mödrar och sådana vars straff inte har med narkotika att göra. Mördare, narkotikalangare, sexuallöföbrytare, boskapstjuvar och notoriska bovar har inte fått nåd. (*Nipashe, Mtanzania, Majira*)

Bagamoyo hamn före narkotikasmugglare.

Bagamoyo är välkänt för smuggling av narkotika. Undersökningar visar att dhows och andra båtar från hamnar som Mombasa och Malindi i Kenya och även från Zanzibar nattetid lägger till i Bagamoyo där lasten flyttas till lastbilar som vanligen transporterar träkol till Dar es Salaam. De vanligaste drogerna är hashhish, heroin, mandrax och kokain. Narkotikan kommer från Pakistan, Indien och en del arabländer. (*Mwananchi*)

Lärare demonstrerar för tidigare lön. Upprörda lärare från Kinondoni marscherade till distriktskontoret där de krävde att lönerna omedelbart skulle betalas ut. Utbetalningen sker nu den sjunde varje månad. (*Majira*)

4/1 Swahili bör användas i undervisningen. Professor David Massamba förklarar att om man avstår från att använda swahili i undervisningen hindras tanzanier att förstå och inhämta kunskap. Tanzanier har rätt att använda swahili därför att det är deras modersmål och det språk de bäst förstår. Professor Massamba hävdade att inget land någonsin har utvecklat teknologi med hjälp av främmande språk, och använde Tyskland och Japan som exempel. Undersökningar har visat att många tanzanier önskar att deras barn undervisas i ett språk som de bäst förstår, nämligen swahili. (*Mtanzania*)

Påstådd mördare får huset skövlat. Invånare i Katoro i Bukoba och Ndamu i Karagwe i Kagera-regionen slog sig samman och invaderade huset till en flykting från Burundi, Milijo Misago (70) som bott i området sedan 1958. Huset sattes i brand och 20 getter dödades, kaffebuskar och bananträd högs ned. Byborna anklagade Misago för att ha

mördat Martholomew Kahunzi och hans två barn när hans hus föregående vecka sattes i brand. Hustrun och två barn undkom med svåra brännskador. Misago och hans familj är troligen tillbaka i Burundi. (*Nipashe*)

5/1 Skolor för begåvade barn slopas. Utbildnings- och kulturminister Joseph Mungai förklarar att regeringen har för avsikt att slopa speciella gymnasieskolor för mycket begåvade barn. En sådan ordning hindrar möte mellan de begåvade och vanliga elever som kan vara begåvade på annat sätt. (*Majira*)

Illegalt fiske på Victoriasjön

Victoriasjön huvudvärk för poliser. Polischefen Omar Mathia förklarar att övervakning av de många öarna i Victoriasjön är en huvudvärk. Permanenta hus har byggts där det tidigare fanns endast provisoriska skydd för fiskare. Anslagen för att övervaka den väldiga sjön räcker inte. Polisen behöver 4 600 liter bensin för en enda tur med patrullbåt vilket är halva budgeten för bensin. Målet för verksamheten är att begränsa brottsligheten med 50 procent inom två år. (*Mwananchi*)

6/1 Polis våldtog 13-åring. En polis i Dar es Salaam anklagas för att ha våldtagit en 13-årig flicka under tre veckor. Polismannen tog flickan från polisstationen dit hon vänt sig efter att ha gått vilse i Dar es Salaam. Hon var ny i stan och på väg till sin mor i Lindi. Polisen tog henne till sitt hem och förklarade att han ämnade gifta sig med henne - en så vacker flicka kunde han inte avstå från. Flickan upptäcktes av en granne som rådde henne att anmäla händelsen till polisens chefer. Någon kommentar från polishögkvarteret har ännu inte kommit. (*Nipashe*)

Senare meddelas att polismannen avskedats och att rättegång skall inledas när förundersökningarna är klara. (*Nipashe, Majira*)

Alla barn skall gå tillbaka till skolan. Regeringen kräver att alla registrerade barn skall vara i skolan. I annat fall kommer föräldrarna att tas i upptuktelse. Rättsliga åtgärder kommer också att vidtas mot dem som anställt skolbarn. Ministern för utbildning och kultur, Joseph Mungai gjorde uttalandet vid examen i Iringa där 12 teknikstudenter av 28 fick examen. Av drygt 44 000 som startade sin utbildning för sju år sedan fullföljde endast 33 000. I hela landet fullföljde 490 000 av 732 000 sin utbildning. (*Nipashe*)

7/1 Nya pass försenade. Regeringen har beslutat att uppskjuta starten för de nya digitala passen. Som skäl för beslutet anges administrativa svårigheter. (*Mwananchi, Nipashe, Mtanzania*)

100 inför domstol för skolk från skolan. Över 100 grundskoleelever i Muheza distrikt i Tangaregionen åtföljda av sina föräldrar har dragits inför domstol för skolk. De flesta av ungdomarna är flickor som tvingats sluta skolan därför att de blivit gravida. (*Nipashe*)

8/1 Tanzania bygger ambassader. Regeringen diskuterar möjlighet att bli av kostnadsskäl uppföra ambassadbyggnader utomlands. De städer som nämnts är Nairobi, London och New York. (*Mtanzania*)

9/1 Muslimer kräver kontroll av privata flygfält. Muslimer har krävt att regeringen kontrollerar utlänningar särskilt från europeiska länder som kan misstänkas sabotera landets ekonomi och även vara terrorister. Speciell uppmärksamhet borde riktas mot privata flygfält som ägs av kristna organisationer. "Vem vet vem som kommer in med vad och flyger ut med vad" frågar sig en muslim intervjuad av den muslimska tidningen AN-NUUR. Muslimerna antydde även att västmakter kan importera vapen som senare används som förevändning att starta ett krig mot terrorism i landet. (*AN-NUUR*)

Korruption bland Dar es Salaams ledare? Den regionala kommissionären i Dar es Salaam, Yusufu Makamba, anklagar ledare i staden för korruption. Han säger att ledarna tar i med hårdhandskarna mot en del gatuförsäljare och kör iväg dem medan andra penningstarkare försäljare lämnas i fred. Rika köpmän som säljer virke, järnstänger och annat byggnadsmaterial lämnas att fortsätta som om de hade tillstånd medan andra försäljare jagas bort som tjuvar. Makamba hävdade också att de flesta lagbrytarna är välkända offentliga figurer. (*Nipashe*)

10/1 Terrorism skall inte förknippas med islam. Terrorism är ett internationellt brott och är inte förknippat med islam och måste bekämpas med alla tillgängliga medel. I en tv-intervju förklarade utrikesminister Jakayha Kikwete att terrorister kommer från olika folk, regioner och raser och måste bekämpas om vi vill leva i en fredligt värld. Han förklarade att muslimska terrorister dödar andra muslimer på samma sätt som kristna terrorister från Röda Brigaderna i Italien dödade andra kristna.

Kikwete väntas bli CCMs kandidat i presidentvalskampanjen om han vill ställa upp. Han gjorde en bra kampanj 1995 men blev i sista stund utmanövrerad på initiativ av Julius Nyerere som satsade på Mkapa. (*Mtanzania, Majira*)

Anthrax dödar två i Moshi. Två personer har avlidit sedan de ätit kött från en get som dött i anthrax. Ägaren kastade bort kadavret och en förbipasserande flädde geten och sålde köttet till en restaurang i närheten. Ägaren, som inte åt av köttet, överlevde men lider av utslag och sår på ben och händer. (*Nipashe*)

Lärare kräver utlovad lön. 300 nyligen anställda lärare i Temeke i Dar es Salaam strejkade i går i syfte att få ut den lön de fick löfte om den 5 januari. (*Majira*)

11/1 Karume benådar 50 fångar. Zanzibars president Amani Karume har benådat 50 fångar med anledning av 40-årsminnet av 1964 års revolution som störtade sultanatet som blivit frigit från Storbritannien 1963.

Karume inviger vattentappställe.

De frigivna fångarna skulle också vara med i revolutionsmötet på Amani stadium påföljande dag. Bland de frigivna fanns offer för HIV och AIDS och sådana som begått mindre brott. (*Mtanzania*)

Lagstiftning mot HIV. Justitiedepartementet arbetar på ett förslag till lagändringar i syfte att hejda spridningen av HIV. Förslaget beräknas vara färdigt i oktober och presenteras för regeringen innan en proposition utarbetas. Förslaget rör bland annat immigration, flyktingar, brottsbalk och andra lagar som kan bidra till att bromsa spridningen av HIV/AIDS. (*Mtanzania*)

Kyrka vill stoppa razzior mot prostituerade. Evangelisk-lutherska stiftet i Dodoma begär att regeringen omgående stoppar razziorna mot prostituerade i de större städerna. Dr Peter Lukumbosho Mwamasika från biskopsstiftet föreslår att de prostituerade i stället får ekonomisk hjälp så att de frivilligt kan avstå från sina oetiska affärer. De skulle kunna få mindre lån som hjälper dem att starta små affärer och därmed tjäna sina pengar lagligt. Han hävdade också att det inte är kvinnorna som är prostituerade utan männen som söker kvinnorna. (*Nipashe*)

12/1 Trängsel ökar barnadödligheten. Den fortlöpande renoveringen av Muhimbili National Hospital har skapat överbeläggning i de övriga tre kvinnosjukhusen i Dar es Salaam. En undersökning av Tanzania Media Women Workers Association visar att det är upp till fyra väntande mödrar per säng i Ilala, Temeke och Mwanjamala distriktssjukhus i Dar. Undersökningen gjordes i syfte att söka svaret på varför mödradödligheten är hög i Tanzania. Enligt WHO:s statistik ligger Tanzania på fjärde plats när det gäller mödradödlighet. 2002 avled varje dag 20 eller totalt 5 200 kvinnor av komplikationer i samband med förlossningen. (*Mwananchi, Mtanzania*)

Viltvårdare vid Lake Manyara nationalpark

Tio tjuvjägare arresterade. Viltvårdare i Monduli distrikt i Arusharegionen har i samarbete med polisen i Sepeko arresterat tio tjuvjägare och en korporal i armén. Tjuvjägarna togs när de färdades i fyra Toyota-bilar lastade med kött. (*Mtanzania*)

CUF deltog i revolutionsdagen. För första gången sedan Civic United Front bildades 1992 deltog en mängd partimedlemmar med CUFs generalsekreterare Seif Shariff Hamad i det firande som markerade 40-årsdagen av den revolution som störtade Zanzibars sultan 1964. I sammankomsten deltog också presidenterna Benjamin Mkapa, Mwai Kibaki från Kenya, premiärminister professor Apollo Nsibami från Uganda. CUF-medlemmarna viftade med partiflaggor och bar på plakat där man krävde att den överenskommelse som gjorts mellan CUF och regeringspartiet CCM också skulle förverkligas. CCM bar plakat som förkunnade att revolutionen är evig. (*Mwananchi, Nipashe, Majira, Mtanzania*)

CCM-segrar i Kilimanjaro och Kagera. Efter en hård valkampanj ledd av premiärminister Frederick Sumaye har regeringspartiet CCM vunnit tre av fem platser i Kilimanjaro- och Kagera-regionerna. Chadema vann en och CUF också en plats (*Mtanzania, Majira, Nipashe, Mwananchi*)

14/1 Parlamentariker grät i rätten. Generalsekreteraren i Tanzanias arbetarparti (Tanzanian Labour Party), Thomas Ngaiwaya tillika medlem av parlamentet grät i rätten när han ombads beskriva de provningar han fått utstå när polisen arresterade honom förra året. "Å gud, polisen slog mig med en påk på ena handen som fick en fraktur och innan jag förstod vad som var på gång slog de mig igen på ryggen och bröstet. Jag sökte skydd under sammanträdesbordet men de fick tag på min slips och drog fram mig som om de släpat fram en get." Ngaiwaya och ytterligare ett antal partimedlemmar stod åtalade för olaglig sammankomst och demonstration. (*Mwananchi, Majira, Nipashe*)

Permanent vallängd på Zanzibar klar till 2005. En permanent vallängd på Zanzibar förbereds och väntas kunna tas i bruk i valen 2005. (*Majira*)

15/1 Utlänningar arresterade för olagliga troféer. Fyra personer, därav två utlänningar från Sudan och Sydkorea har häktats för olagligt innehav av 75 elefantbetar. Betarna bedöms vara värda 4 miljoner Tsh. De förvägrades borgen och målet kommer upp i slutet av januari. (*Majira*)

23/1 Minnesstund för fallna CUF-medlemmar. Oppositionspartiet Civic United Front kommer att hedra minnet av de 26 medlemmar som dödades av polis på öarna Pemba och Unguja 2001 när de demonstrerade mot det officiella valresultatet 2000. En stor demonstration skall hållas i Zanzibar den 26 januari med deltagare även från Pemba och fastlandet. (*Majira*)

Kigamboni-färjor. Foto Magomba, The Express

Kigamboni-bro. Ett avtal om bro över Magogoniviken 5 km från det nuvarande färjestället undertecknades i går mellan regeringen och The National Social Security Fund. Arbetet påbörjas nästa år. (*Nipashe*)

Februari

6/2 Hot om självmordsbombningar. Islamiska aktivister i Tanzania har lovat att använda de metoder palestinierna använder mot den israeliska ockupationsmakten inklusive självmordsbombningar för att försvara sina rättigheter. Man motsätter sig de föreslagna ändringarna i konstitutionen därför att det skulle starkt påverka muslimernas konstitutionella rätt att utöva sin religion. Masjid Islamias imam förklarade att man inte kommer att acceptera en förändring av artikel 19 i konstitutionen därför att den skyddar de mänskliga rättigheterna. Han sa också att muslimerna har sett vad som inträffat sedan antiterroristlagen infördes. Muslimska organisationer och välgörenhetsinrättningar har stängts. (*AN-NUUR*)

7/2 Rika givare problem för CCM. Regeringspartiet CCM riskerar att förlora sin beslutsmakt till sponsorer förklarade utrikesminister Jakaya Kikwete vid ett möte i Kisarawe. Om medlemmarna inte kan finansiera partiet kommer de välbeställda att kapa det. Medlemsavgifterna är grundvalen för varje parti. Om finansieringen tas över av sponsorer kommer de även att kräva att få bestämma. (*Mtanzania, Nipashe*)

8/2 Hus säljs till ockupanter. Regeringen har beslutat att sälja 2 580 hus som tillhör Tanzania Railways Corporation (TCR) och som anställda tagit i besittning. Priset är inte fastställt men skall bli överkomligt för de anställda. (*Majira*)

Strejk för löneförmåner. Anställda hos Tanzanias telekommunikationsbolag har uppmantat till en tredagars strejk i slutet av februari för att få ut utlovade löneförmåner. (*Majira*)

Ammande mödrar åter till skolan. Tretton ammande och havande mödrar har beordrats tillbaka till skolan av en domstol i Handeni, Tanga. De tretton är bland 70 elever som av olika skäl inklusive skolk uteblivit från skolan. Omkring 100 föräldrar har fått böter för att deras barn inte infunnit sig i skolan. (*Nipashe*)

473 fångar villkorligt frigivna. Regeringen har villkorligt frigivit 473 fångar på olika fängelser runt om i landet. En del hade avtjänat en tredjedel eller halva straffet och skött sig väl. Undantagna från frigivningen var fångar som dömts för rån, boskapsstöld, bilstöld, rån, våldtäkt och innehav av skjutvapen. (*Nipashe*)

Sexbanditer dödade i Arusha. Poliserna i Arusha har i en timplång eldstrid skjutit sex misstänkta banditer som brutit sig in i en postlokal. Två poliser blev omedelbart befordrade och en tredje uttagen till ledarutbildning för senare befordran. (*Mwananchi, Nipashe*)

11/2 500 studenter avstängda efter demonstration. Mer än 500 studenter vid Dar es Salaams teknologinstitut har avstängts efter att ha deltagit i en demonstration. Studenterna anklagas för att ha brutit sig in i ett livsmedelslager och förstört ris och bönor som de ansåg vara otjänliga som föda. (*Mwananchi, Nipashe*)

Banditer rånar buss. Nio banditer med machetes och skjutvapen rånade en buss från Arusha mot Handeni. Sju passagerare skadades vid rånet som skedde i Bongi i Handeni-distriktet. (*Mtanzania*)

Fackföreningsledare arresterad. Anställda hos Tanzanias telekommunikationsbolag samlades i går utanför den centrala polisstationen i Dar es Salaam där de krävde att ledaren Junice Ndaro skulle friges. Ndaro är ordförande i den kommitté som kräver att bolaget uppfyller sina löften om löneförmåner vid sidan av lönen. Några skäl för att arresteras Ndaro har inte uppgetts. (*Mtanzania*)

Dira-målet upp igen. Högsta domstolen i Zanzibar har medgett att den i början av mars skall titta närmare på det fall där tidningen Dira bestrider regeringens rätt att stoppa utgivningen. (*Mtanzania*)

12/2 Sju år för korruption. En domstol i Dar es Salaam har dömt "Land Officer" Thadeus Mwakilema till sju års fängelse för att ha tagit emot en muta på 2,5 miljoner Tsh från Air Msae Bus Service för registrering av en tomt vid Nyerere Road i Dar es Salaam. (*Nipashe*)

Liten korruption bland poliser. Korruptionen bland poliser är mycket liten, förklarar chefen för kriminella undersökningar Adadi Rajab. 1 100 poliser har avskedats och andra ställts inför domstol mellan 1995 och 2003, korruption tolereras inte inom polisen. Han förklarar att korruption är vanligare bland regeringstjänstemän och att de därför borde stå i rampljuset, vilket inte är fallet. (*Nipashe*)

Fastlänningar trakasserade på Zanzibar. Regeringen har starkt fördömt de trakasserier som förekommit mot fastlänningar på Zanzibar. Inrikesminister Omari Ramadhani Mapuri förklarar att beteendet är idiotiskt, kriminellt och i strid med både Tanzanias och Zanzibars konstitutioner. En önskad följd kan dessutom bli att zanzibarer kan komma att trakasseras på fastlandet.

14/2 Tvist om vattnet i Victoriasjön. Tanzania är fortsatt ovilligt att erkänna en överenskommelse från kolonialtiden om hur Victoriasjön vatten skall användas. Avtalet slöts på sin tid mellan Tanganyika, Egypten och Sudan. Tanzania har beskyllets för att frånträda överenskommelsen när man beslutat använda sjöns vatten för ett projekt i Kahama och Shinyanga. Boskaps- och vattenminister Edward Lowassa förklarar att Tanzania inte är bundet av överenskommelsen. President Julius Nyerere deklarerade för FN att han land inte betraktade avtalet som bindande. (*Nipashe*)

Tilläggsbudget för Mkapas jetflyg. En tilläggsbudget på 87 miljarder Tsh kommer att föreläggas parlamentet nästa vecka. Ungefär halva beloppet spenderas på det jetflyg som beställts för presidentens räkning. (*Mtanzania*)

15/2 Protester mot presidentflyg. Oppositionspartierna Civic United Front (CUF) och Tanzania Labour Party (TLP) kritiserar att tilläggsbudgeten innehåller medel för att betala presidentens nya jetplan. Presidentplanet inte är ett krisprojekt och att tilläggsbudgeten skall användas för livsmedel åt de hungrande. (*Mtanzania*)

Alltför dyra bilar. Finansminister Basil Mramba kritiserar upphandlingen av tjänstebilar till tjänstemän. Många tjänstemän använder fordon mer lyxiga och påkostade än de som används av ministrar. (*Nipashe*)

Tanzania översvämmas av skräp. Vid ett biskopsmöte med Evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania protesterar deltagarna mot att Tanzania i globaliseringens namn har förvandlats till en marknad för främmande varor, ideologier och önskade kulturer. (*Majira*)

Flyktingpolitik i ett historiskt perspektiv

Sidaforskaren Måns Felleson skrev förra året en avhandling i sociologi med titeln **“Prolonged exile in relative isolation. Long-term consequences of contrasting refugee policies in Tanzania”**. Speciellt för Habari har han skrivit nedanstående artikel om Tanzanias flyktingpolitik i ett historiskt perspektiv.

Repatriering (återflyttning) har under det senaste årtiondet blivit ett globalt ledord när det gäller flyktinghantering. Repatriering som flyktingpolitisk lösning framställs ofta som den mest eftersträfvansvärda strategin eftersom den sägs svara mot alla berörda parterns önskemål. Eftersom en repatrierande flyktingpolitik verkar för snabbast möjliga återflyttning är den i de flesta fall synonym med en temporär syn på mottagarförhållandena i värdlandet. Värdlandets politik innehåller alltså inte några ansatser till integrering utan strävar entydigt efter att bibehålla vad man kan kalla en hög ”återflyttningsmoral” bland flyktingarna.

Ett internationellt grundvillkor för att flyktingar skall repatrieras är att de skall ha möjlighet att återvända till säkra förhållanden i sitt hemland, ett krav som har visat sig vara både relativt och många gånger svårt att uppnå. I flertalet av världens större flyktingsituationer, som i de flesta fall återfinns i utvecklingsländer, pekar dock utvecklingen mot mer utdragna konflikter och således allt längre exilvistelser för de människor som tvingats på flykt. Minskande ekonomiska resurser för flyktingmottagning och en mer negativ opinion har i många fall successivt tvingat fram en alltmer restriktiv flyktingpolitik, där en fortsatt tillämpning av temporära lösningar framstått som enda alternativ. Tanzania som traditionellt ansetts vara en säker fristad för flyktingar har under de senaste tio åren tvingats in i denna negativa spiral av skärpta villkor för flyktingmottagning.

Långa gränser

Tanzania har ett internationellt gott anseende och lång tradition av generöst flyktingmottagande. En tidig självständighet och ett i sammanhanget utsatt geografiskt läge (gränser mot åtta länder) gjorde landet till ett naturligt tillflyktsland för asylsökande människor under självständighetskampen. Landets internationella anseende som fristad för asylsökande grundlades dock framför allt genom den generösa syn på asylsökande och det aktiva internationella engagemang för afrikansk förening och solidaritet som drevs av Julius Nyerere. I detta sammanhang var Tanzania ett föregångsland, en säker hamn (”safe port”) med ett solidariskt och generöst mottagande (”open-door policy”). Tidsandan kan illustreras av ett citat ur ett tal av Nyerere som hölls på en panafrikansk konferens 1966 (fritt översatt):

”Man kan inte längre avgränsa förståelsen av den sociala gruppen till stammen eller ens nationen. Ingen sann afrikansk socialist kan se på en linje dragen på en karta och säga; människorna på denna sida av linjen är mina bröder, men de som råkar bo på andra sidan kan inte ställa några krav på mig. Varje individ på denna kontinent är hans bröder.”

Den socialism som präglade utvecklingen i Tanzania under 60- och 70-talet påverkade inte bara landets liberala hållning i frågan om rätten till asyl, den lade också grunden för hur en strategi för flyktingmottagning skulle utformas. Det omfattande jordbruksutvecklingsprogram som lanserades under framförallt Arusha Deklarationen 1967 och Ujamaa Village Act 1975 visade sig här vara användbara instrument. Det skall också sägas att vid denna tid hade Tanzania en befolkningstäthet och struktur ungefär som Sverige, relativt glesbefolkat med

stora områden av outnyttjad landareal. Det fanns alltså åtminstone rent fysiskt plats för en växande befolkning.

Samtidigt som Nyerere lanserade sina idéer om en panafrikansk socialism fördes en livlig akademisk debatt kring frågan om den optimala lösningen på flyktingproblemet. Den allmänna utgångspunkten var till en början att problemet var ett tidsbegränsat fenomen som skulle upphöra i samma stund som den afrikanska självständighetskampen vanns. Debatten handlade då väldigt mycket om flyktingarnas potential för uppbyggandet av det politiska systemet efter kolonialtiden. Fortsatt stora flyktingströmmar även efter självständigheten gjorde dock att debatten istället svängde mot hur själva mottagningen lämpligast kunde organiseras. Även om återflyttningen fortfarande sågs som den mest optimala lösningen, ägnade man nu stor kraft åt hur man skulle skapa en meningsfull exiltillvaro och hur den potential flyktingarna utgjorde bäst kunde tas tillvara. Ur detta växte så småningom idén om *”the rural organized settlement”*, som baserade sig på ett politiskt koncept för nationell jordbruksutveckling. Teoretiskt fanns en hel del olika typer av dessa settlements, men den mest praktiserade varianten i flyktingsammanhang kom att bli ett settlement som bestod av ett avgränsat och segregerat område med tillräckliga förutsättningar i form av brukbar jord för att en befolkning på sikt skulle kunna bli självförsörjande. Det internationella samfundet genom UNHCR och NGOs skulle främst inrikta sitt arbete på att skapa så goda förutsättningar för självförsörjning att man under loppet av en fem till tioårsperiod successivt kunde avveckla biståndet. Ledstjärnan i detta arbete var ekonomisk integrering, men parallellt pågick också en social och kulturell integration, främst genom undervisningssystemet, som förberedelse

Mtabila camp

till vad man benämnde ett fullt deltagande i det tanzaniska samhället.

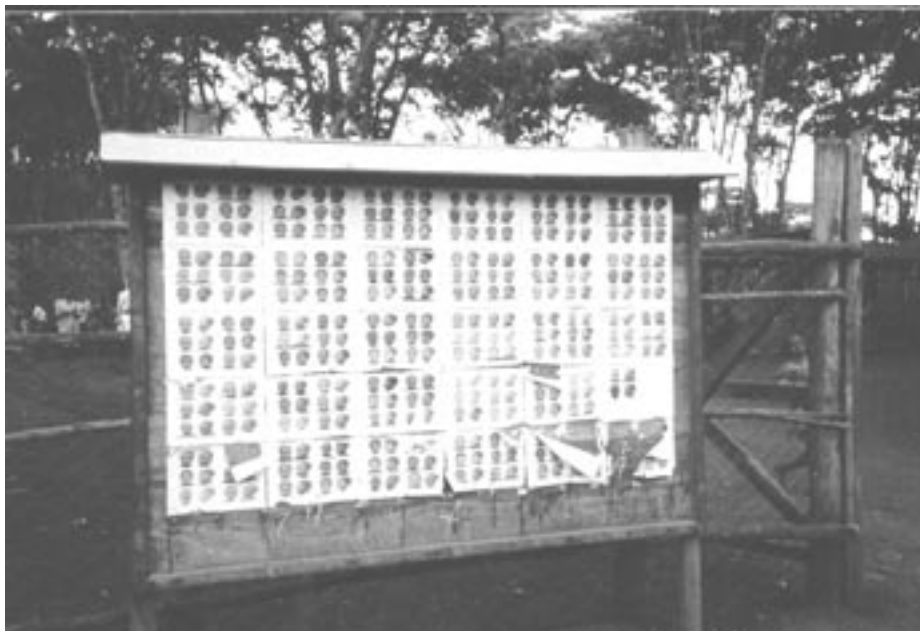
Pionjärland

Tanzania kom att bli mycket av ett pionjärland när det gällde att tillämpa en medveten strategi för flyktingmottagning. Sambandet mellan landets jordbruksutvecklingsprogram Ujamaa Village Act och lokaliseringen av de jordbruksbaserade flyktingbosättningarna till outnyttjade och glest befolkade områden, föranledde dock viss kritik från utomstående betraktare som menade att Tanzania hade slagit mynt av flyktingproblemet och utnyttjat det till att utveckla perifera områden av landet. Denna kritik var på många sätt oundviklig och kan väl sägas var delvis riktig eftersom man faktiskt byggde områdena på land som i förväg hade bedömts ha relativt goda förutsättningar för jordbruksproduktion och att den integrerande flyktingpolitiken byggde på premissen om ekonomisk självförsörjning. Tanzania fortsatte dock på den inslagna vägen och med den invasion av flyktingar som drabbade landet i början på 70-talet visade sig strategin ha klara kontroll- och säkerhetspolitiska fördelar. Ungefär 30 flyktingbosättningar upprättades fram till mitten av 80-talet. Merparten av dessa beboddes av flyktingar från Burundi, Rwanda, Kongo och Mocambique, en sammanlagd flyktingpopulation på ungefär en halv miljon människor, som alla på olika nivåer var eller arbetade för att bli självförsörjande i enlighet med en integrerande politik.

Omvärldsförändringar

Under början på 90-talet inträffade dock en rad omvärldsförändringar som kan sägas ha aktualiserat frågan om flyktingmottagning på nytt och som, vill jag påstå, lede fram till den mer restriktiva flyktingsituation vi har idag i Tanzania. Den avgjort mest betydelsefulla faktorn var de enorma vågor av nya flyktingar som drabbade landet från främst inbördeskrigens Burundi och Kongo och inte minst från Rwanda under folk mordet. De många negativa konsekvenser som följde i form av avskogning och överexploatering av samhälleliga resurser, ökad kriminalitet, bristande säkerhet, ökad konkurrens, etc, gjorde att en tidigare relativt positiv attityd bland lokalbefolkningen gradvis grumlades med en tilltagande främlingsfientlighet. En främlingsfientlighet som sedan spred sig via oppositionella politiska kanaler till övriga samhället. En annan viktig faktor har varit vetenskapen om en faktisk ojämn fördelning av flyktingbördan. I stor utsträckning har Tanzania sedan självständigheten fått stå som ensam värd för de miljoner av flyktingar som korsat landets gränser. En solidarisk fördelning mellan länder i och utanför Afrika som Nyerere förespråkade har inte blivit någon realitet. De omflyttningsprogram (resettlement) som kommit till stånd har i sammanhanget bara haft en marginell inverkan. Afrikanska stater säger sig ha saknat resurser och Europa och USA har förhållit sig mycket passiva.

Som de flesta utvecklingsländer har Tanzania varit mycket beroende av ekonomisk hjälp från omvärlden, främst FN, för att kunna hantera de flyktingströmmar som landet tar emot. Man är därmed också mycket beroende av rådande politiska inställningar kring hur flyktingproblemet bäst bör lösas, eftersom

Anslagstavla med foton av flyktingar för att underlätta familjeåterföreningar

dessa senare utgör villkoren för användandet av resurser som ställs till förfogande. Tanzania är alltså inte ensam aktör i sammanhanget utan är hårt knuten till de globala trender som råder för flyktingmottagning. Det har väl knappast undgått någon att den trend vi ser nu handlar mycket om åtgärder för att begränsa flyktingars rörelsemöjligheter och deras tid i exil. Tanzania är, antingen man vill eller inte, del i denna utveckling och tecknen på att så är fallet är påfallande många.

Stort antal flyktingar

Idag är Tanzania ett av det största mottagarlandet för flyktingar i Afrika. För närvarande finns ungefär 700 000 flyktingar i landet. Av de bosättningar som svarade mot den tidigare integrerande flyktingpolitiken återstår tre stycken för burundiska flyktingar, med en sammanlagd population på knappt 200 000. Dessa flyktingar är ekonomiskt integrerade, men har fortfarande flyktingstatus och får därmed inte lämna områdena utan tillstånd. Väldigt få har fått möjlighet att söka tanzaniskt medborgarskap. Den återstående halva miljonen flyktingar, mestadels burundier och kongoleser, lever idag under förhållanden som kan sägas svara mot den mer restriktiva trend som inleddes i början på 90-talet. Längs Tanzanias västra gräns finns sedan 1993 och framåt ett stort antal flyktingläger som alla är av temporär natur, vägledda av en politik som syftar till snarast möjliga återflyttning. Till skillnad från flyktingarna i de sk organized settlements har dessa människor ingen tillgång till odlingsbar mark, vilket gör dem helt beroende av matransoner från World Food Program. De har mycket begränsad tillgång till utbildning och ingen rätt att röra sig utanför läget utan tillstånd. Man kan enkelt säga att det mesta av vad vi skulle säga vara grundläggande förutsättningar för att leva ett normalt liv saknas. Flyktingarna lever i en exilmiljö som både saknar historia och framtid.

Med perspektiv på den långvariga exilsituationen för merparten av de flyktingar som finns i Tanzania idag är det tydligt att båda dessa flyktingpolitiska strategier i nuläget saknar viktiga komponenter för fortsatt utveckling. När det gäller policyn kring "organized

rural settlement" har t.ex. en uniform flyktinglagstiftning gjort att utvecklingen stannat vid en ekonomisk integration och inte åtföljts av politiska förutsättningar (rörelsefrihet, medborgarskap) för fullständigt deltagande i samhället. Som vi sett har landet samtidigt en omfattande "temporär" flyktingsituation som nu börjat få en alltmer tilltagande "semi-permanent" karaktär. Merparten av de flyktingar som återfinns i dessa läger har varit där mellan åtta och tio år, vilket inte svarar mot internationella kriterier för temporär flyktinghantering. Kriterier som UNHCR, som är huvudfinansör, själv satt upp.

Det är viktigt i sammanhanget att framföra att utvecklingen inom flyktingområdet i Tanzania inte på något sätt är unik, utan återfinns i de flesta andra flyktingmottagande länder i Afrika och globalt. Många flyktingmottagande länder står idag inför svårigheten med en tillämpad internationellt sanktionerad temporär strategi på ett i det närmaste permanent flyktingproblem. Detta leder till en tilltagande kränkning av de mänskliga rättigheterna på grund av den marginella utvecklingspotentialen i lägren i verkligheten erbjuder.

Den flyktingsituation som landet nu befinner sig i och det beroende man har av externa resurser måste motivera en nationell och internationell diskussion om hur Tanzania och länder med liknande flyktingproblem skall utveckla sin politik mot en bättre överensstämmelse med de politiska förutsättningar, som styr den aktuella flyktingnärvaron. I detta sammanhang bör man kanske titta närmare på de erfarenheter som faktiskt finns av mer permanenta flyktingpolitiska lösningar och kanske lyfta fram dessa som komplement till det nu rådande ensidigt repatrierande perspektivet. Sverige, som är en av de största bidragsgivarna till UNHCR, borde kunna ha möjlighet att agera kraftfullt i denna fråga. Parallellt med en diskussion om hur flyktingfrågan skall hanteras bör man naturligtvis intensifiera diskussionen kring förebyggande insatser för att förhindra att de bakomliggande orsakerna till flykt uppstår. I detta sammanhang kan aldrig humanitära insatser ersätta politiska lösningar.

Text och foto: Måns Felleesson

Skulptörskolan - full fart framåt

Inledning

När detta skrivs är vi i slutfasen på den tredje perioden och det nionde året i projektets historia, och har spenderat c:a 1 miljon kronor på bistånd (Svetan har stått för 200 000 kr). Vi skall just till och söka bidrag från Forum Syd för en avslutande period - man har låtit förstå att vi redan fått bidrag längre än de flesta andra projekt. Samtidigt finns det projekt som t.ex. Vi-skogen, som får sina miljoner utan synbara begränsningar.

Det är viktigt att avsluta projekt. Samtidigt har vi som länge varit engagerade i biståndsverksamhet sett otaliga exempel på projekt som avslutas, och efter en kort tid kan man över huvud inte ana att projektet någonsin ägt rum. Många insatser måste vara betydligt mer långsiktiga än de är idag - tyvärr är dagens biståndsetablisemang mindre tålmodiga än missionen. Missionens verksamhet har naturligtvis sina brister, men efter en 100-årig verksamhet i en region kan man se stora effekter.

Enligt min mening finns det inte något egenvärde i att avsluta vårt engagemang. Däremot måste samarbetet fortlöpande ändra karaktär, allteftersom vår samarbetspart utvecklas. Och Svetan måste uppmuntra och stödja en utveckling mot allt större självständighet. Svetan planerar också för fortsatt samarbete på andra sätt när insatsen via Forum Syd tar slut.

Från ingenting har Skulptörskolan utvecklats till en institution som kontrolleras av en tanzanisk stiftelse, med en helt tanzanisk styrelse, med ett elevupptagningsområde omfattande hela Tanzania. Och Bagamoyo är inte att känna igen, med ett halvt dussin konstgallerier och skulptörgrupper, trots en avoghet mot avbildande konst hos den lokala muslimska majoriteten.

Men ni som följt vårt projekt en längre tid vet att det inte varit någon dans på rosor. Utvecklingsprojekt är sällan det - om det verkar så har man antagligen inte börjat gräva upp hundarna! Framgången är relativ, skulle en väglös skollokal med palmbadstak vara något att yvas över! Och eleverna kan knappt engelska, skolledningen knappt heller, bibliotekets konstitliteratur är mycket begränsad, dasset undermålig mm.

Men när man ser all aktivitet och all begåvning som blommar upp i skolan med hjälp av så lite resurser blir man glad. Skolstyrelse och lärare utgörs till 95% av f.d. elever. Deras kompetens kanske har sina brister, men de gör ändå ett bättre jobb än många lärare vid andra skolor som har utbildning men brister i engagemang.

Resan ned

Ethiopian Air, som i höstas började flyga direkt på Arlanda, hade chanserat något sedan Eva och jag flög med dem 1974 - men det har ju SAS också. I alla fall var det klart ekonomiskt fördelaktigt, c:a 2000kr billigare än de europeiska bolagen under högsäsong.

Ekonomiska betraktelser

Ingen tvekan om att ekonomin pekar uppåt i Tanzania: Taxibilarna är bättre, mobiltelefonerna är ruskigt vanliga och internetcaféerna sprider sig. Jag blir riktigt uppåt över att för en gång skall se exempel på modern utveckling som kommer de fattiga länderna till godo!

På landsbygden syns resultaten av den nya satsningen på primärskolan i form av nya skolbyggnader. Het sektor är gruvindustrin - nuförtiden hittar man guld och ädla stenar överallt. Just nu kom nyheten att man hittat guld i Tanga regionen, våra gamla hemtrakter. En del stora gruvbolag engagerar sig, men det finns ett stort småföretagande. Turistsektorn tuffar på och är lovande, men någon riktigt fart blir det väl knappt innan Bush och andra terrorister har lagt av.

Hårt prövad revisor

I Dar passade jag på att besöka Mr Swai, skolans revisor. En tålmodig man som hittills varit tvungen att fixa både bokföring och årsredovisning innan han kunnat ta i tu med revisionen. Men saker och ting ser ljusare ut nu, förhoppningsvis fixar skolan åtminstone bokföringen fr.o.m. juli. Swai har nu fortlöpande kontakt med skolans styrelse och vi är redan nästan klara med revisionen av de två verksamhetsår som slutade i juni 2003.

Buss till Bagamoyo

Jag kommer till Bagamoyo på det vanliga sättet, nämligen 3 x daladala: Först till Mwenge nedanför universitetet, sedan till Tegeta där de flesta Dar-daladala vänder, sist en Bagamoyo-daladala till målet. Det gick på en och en halv timme, i år kunde man för första gången åka hela vägen på fantastisk asfalt, så nu blir Bagamoyo än hetare ut turistsynpunkt.

Ankomst till Badeco

Bagamoyos äldsta beach-hotell står kvar, och jag checkar in i den billigaste rumsvarianten för c:a 100kr dygnet. Standarden är sådär, men läget är suveränt med College of Art och Skulptörskolan som grannar. Numera finns många turisthotell i Bagamoyo, med tyska, franska, italienska, arabiska och inhemska ägare.

På vägen ned till hotellet stöter jag på Ernesto, tidigare assistentlärare vid skolan. Han har ekonomiska problem och undrar om jag vill köpa en skulptur. Med tanke på att jag har ett av hans tidigare verk (trehuvudkombination) på pianot hemma är jag intresserad....

Neema, sekreterare i skolstyrelsen, kommer förbi på kvällen. Likaså Ulimwengu, ordförande, och Andrew som är huvudlärare.

Besök på skolan

Via en simtur gör jag ett oannonserat besök vid skolan workshop. Där är tomt men prydligt.

Lotta Lagercrantz i aktion med färgerna

Det är nämligen skollov fortfarande den 9 januari - numera kör Skulptörskolan och College of Art med samma terminsindelning. Okoyashi har vakten - han är numera skulpturansvarig lärare. Han gick på skolan i någon av de första kurserna, blev engagerad som lärare i augusti.

Lottas workshop

Fast eleverna egentligen har lov är de flesta engagerade. Lotta Lagercrantz har nämligen åter en två veckors workshop i Bagamoyo, denna gång i College of Arts lokaler. Hennes första mycket uppskattade kurs drygt ett år tidigare hade perspektiv som huvudinriktning. Nu är det tempera-målning som gäller.

Intresset är stort både från lärare och elever, det är svårt att få någon att sitta vakt vid workshopen.

Förutom folk från skolan deltar Rama Mpili, f.d. elev som numera är "konstlärare" vid en grundskola, med tre av sina små elever. Här finns också Ramadhani, över 70 år och hittills äldst bland Skulptörskolans elever. Han kommer från Zanzibar där han bl.a. sysslat med att designa dörrar med reliefer i traditionell stil. Han kom i kontakt med skolan i samband med dess årligen återkommande utställning vid filmfestivalen på Zanzibar, och har verkligen ett brinnande intresse trots sin höga ålder.

Lotta har tagit med sig ett stort lager färgpigment, så att skolan skall kunna genomföra övningar i egen regi. Receptet på färgen skrivs noggrant av, och man börjar redan under kursen experimentera med billigare lokala oljor att ersätta den dyrbara linoljan med.

De flesta målningarna utförs på plywood, som sägas upp i lämpliga storlekar på skolan. Lotta har också en idé som testas: Att måla skulpturer! De flesta skulpturer i bra träslag gör sig nog enligt min mening bäst omålade. Men när det gäller skulpturer i kokospalmsträ, som är storporigt och inte så snyggt, blir det en dramatisk effekt av målningen - mycket dekorativt! Huvudskulpturer kan man t.ex. välja att måla delvis, allt utom håret eller tvärtom. Jag tror att detta har förutsättningar att bli en ny trend som kommer att gillas av marknaden.

College of Art

På fredagen har vi bokat in ett möte med Chuo cha Sanaa - College of Art. Bakgrunden är att sedan taket brann ned för två år sedan finns planer på uppgradering till en östafrikansk konstutbildningscentrum. Förhandling med

Sten med Ramadhani, Skulptörskolans äldersman

Ordförande Ulimwengu t.v., sekreterare Neema med ryggen mot kameran, Sten i centrum

bl.a. SIDA pågår, och Svetan har lobbade för att Skulptörskolans behov inte skall glömmas i den processen.

Under flera år har CoA försökt sparka ut Skulptörskolan. Konflikten rörde sig om betalning av vatten och el som skolan har tillgång till, och bristande disciplin hos Skulptörskolans elever. Huvudaktörer var CoAs avsatte rektor och Stanislav Lux som aldrig betalade något i onödan.

Nu blåser andra vindar: Ny rektor är Juma Bakari, långtida lärare vid skolan med goda relationer med Sverige. På 80-talet medverkade han i samarbetet med Friteatern och i uppsättningen Tunda som turnerade i Sverige.

Tyvärr var Juma bortrest, jag träffade i stället hans ställföreträdare Emma Liwewa. Efter presentationerna var det en glädje att höra hennes redogörelse för läget: Alla problem skolorna emellan var nu lösta, alla skulder betalade, elevernas disciplin var klart förbättrad och det var ett nöje att samarbeta med skolans nya ledning. Man har skrivit ett avtal om ömsesidigt samarbete t.o.m. 2005, och båda parter ser fördelarna med ett fortsatt fast samarbete: Skulptörskolan står för skulpturkunnandet och en handfast praktisk pedagogik. CoA har resurser när det gäller lokaler och vissa teoretiska kurser.

Styrelsemöte

På lördagen var det dags för styrelsemöte, med mig som gäst. Mötet gick av stapeln i skolans hus som nu äntligen är klart. Huset ligger i Bagamoyos utkant åt Kaole-ruinernas håll. Det är byggt av pengar från Kulturfonden och innehåller 2 rum och 2 toaletter. Planen tills vidare är att ha det ena rummet för styrelsemöten, arkiv och förvaring av viss egendom som t.ex. kamera och dator (nattvakt finns). Det andra rummet blir nog flickpensionat med plats för upp till 6 elever.

Tidigare hade skolan ingen fungerande styrelse. Men den styrelse som tillträdde i november 2002 har helt motsvarat våra förväntningar. Det roliga är att ryggraden i styrelsen är de f.d. eleverna, nämligen Neema Mjengwa som sekreterare, Abdallah Ulimwengu som ordförande och Athumani Ndimbo. Sladivai Libeneka har också spelat en viktig roll som högste kulturansvarige i Bagamoyo. Tyvärr lär han nu bli förflyttad till Lindi, trots protester. Mulero Rashid vid National Museum avled tyvärr hastigt förra året. Så vi och den kvarvarande styrelsen har krokarna ute efter ett par nytilskott.

Det viktigaste som gjorts av den nya styrelsen är man lyckats åstadkomma ett gott förhållande till College of Art, och till den tanzaniska kulturfonden. Relationerna var spända med

kulturfonden p.g.a. bristande redovisning under skolans tidigare ledning. Styrelsen redde ut detta, och kulturfonden betalade i höstas ut resterande c:a 3 miljoner TSh av det ursprungliga bidraget på 15 miljoner TSh. Dessa pengar kunde användas till att avsluta bygget av "skolhuset" och lösa ut den stora tomt man fått sig tilldelad av Bagamoyo stad.

Styrelsen har också fått gripa in ett flertal gånger i lärarfrågor. Förra våren uppdragades att Maiko, den tidigare huvudläraren, använt skolans matpengar för eget bruk. Sedan han misslyckats att betala tillbaka blev styrelsen tvungen att polisanmäla och avskeda honom. Inför höstterminen anställdes ny huvudlärare som inte höll måttet. Från november har Andrew befordrats från skoladministratör till huvudlärare. John Shogolo har anställts konstlärare (teckning/målning) på timbasis. Lärarkompetensen kunde vara bättre, men skolan måste hålla budgeten och använder lokal kompetens vilket är positivt.

Vid detta styrelsemöte talar vi bl.a. om disciplin. Man har haft problem med att många elever som varit inskrivna inte närvarat eller endast närvarat i samband med utspisningen. Under en vecka fick Andrew i uppdrag att föra bok över vilka som deltog i undervisningen. Därefter meddelade man alla som misskött sig att de var avstängda från skolan (drygt 20). Om de skrev brev till skolan där de lovade bättre sig kunde de få fortsätta, på prov. De flesta hade nu skrivit sina brev.

Jag informerade om läget när det gäller ansökan om ytterligare stöd från Forum Syd, och möjligheter till fortsatt samarbete när bidrag från Forum Syd upphör. Vi var ense om att skolan skall utnyttja möjligheter som finns till stöd från andra håll. Man har t.ex. möjlighet till ytterligare stöd från Kulturfonden, nu när återförhållandet är gott.

En annan fråga som varit uppe länge till diskussion rör att de certifikat man delar ut inte har någon formell status i Tanzania. Detta skall lösas genom att skolan ansöker om medlemskap i VETA, organisationen för tanzaniska yrkesskolor. Detta ger också möjlighet att delta i gemensamma aktiviteter som vidareutbildning av lärare.

För framtiden vill styrelsen skaffa en lokal där man kan ha permanent utställning av färdiga skulpturer, på ett säkert sätt. Man planerar också att i samarbete med andra organisera en årlig skulpturfestival i Bagamoyo, antagligen i juli. Man har ju redan en kulturfestival i september som får mycket uppmärksamhet.

Söndagsutflykt

På söndagen åkte styrelsen och jag och besökte revisor Swai på hans lantegendom 3 mil från Bagamoyo. Vi blev alla litet chockade av storleken på hus och egendom - helt klart

har Swai och hans SMW Consultants haft en del välbetalda uppdrag. Och han hade mage att säga att jag bodde i ett stort hus, när han var på besök i Barkarby! Efter en uppbygglig föreläsning om sunda redovisningsprinciper följt av en rundvandring i hus och omgivning, fick vi en stadig middag.

Upploppet

Söndag eftermiddag anlände hustru Eva och svägerska Eva, som levtt ljuvt turistliv på Zanzibar. Vi träffades när jag kom tillbaka efter att ha besökt frisören, med mycket litet hår kvar men desto mer pengar - klippningen gick på 4 kr!

Vi fick ett gemensamt bad i kvällen nedanför Badeco, som var det hittills varmaste vi varit med om - c:a 38° C! Och på morgonen blev det bad igen, komplett med havssköldpadda - första gången jag sett en sådan där.

Måndag f.m. är det dags för det gängse inköpet av skulpturer. Det blev mycket från skolan, plus en från Athumani i styrelsen och en från Ernesto (han hade jobbat på bra sedan vi träffades tre dar tidigare när jag kom till Badeco).

Elev med ett av skulpturinköpen i palmtrå

På morgonen lyckas jag också få tag i Gudrun Leirvaag, kulturansvarig på svenska ambassaden i Dar, och vi gör upp om ett möte på eftermiddagen. Sedan åker vi tillbaka till Dar, tillsammans med ordförande Ulimwengu - vi skall in på Registrar's Office för att klara ut en del stiftelseproblem.

Ulimwengu och jag hade också ett bra möte med Gudrun, det visade sig att hon och Ulimwengu redan kände varandra. Vi informerade om skolan och planerna för framtiden, och samarbetet med College of Art. Sedan pratade vi om skolans behov av utställningar där man kunde sälja sina skulpturer. Gudrun tipsade om att ryska delegationen var ett bra ställe för utställningar.

När jag lämnar Ulimwengu för sista kvällen i Dar, tar han sig tillbaka till Bagamoyo via ett besök hos ryssarna. (Och jag fick just en rapport om att hela skolan nu jobbar hårt inför en utställning där nu i mars!).

Hemresa via Addis

Ethiopian Air har en och en halv dags kostnadsfri stop över i Addis Abeba på varannan flygning. Det utnyttjade vi, vi var där senast 1974. Det var intressant, men vi kunde konstatera att det har inte alls hänt lika mycket i Etiopien som i Tanzania under dessa år. Över huvudet är Tanzania ett av länderna som det går allra bäst för i Afrika just nu. Vi håller tummarna att det fortsätter så!

Sten Löfgren

Forum Syds projekthandbok

Lördagen den 24 januari hade Forum Syd kallat till medlemsmöte för att diskutera ett utkast till handbok för att söka bidrag från Forum Syd. Sidas stöd till enskilda organisationers utvecklingssamarbete i Syd och Öst kanaliseras genom Forum Syd.

Det finns en mängd kriterier som skall uppfyllas för att få en ansökan godkänd och det finns för närvarande sju olika bidragsformer. Det är ganska svårt, särskilt för små ideella organisationer utan anställda, att sätta sig in i regelverket och göra färdiga ansökningar som inte behöver kompletteras. För att råda bot på detta försöker man nu ta fram en handbok som skall klargöra gången, bedömningskriterier och de specialuttryck som används inom Sida och Forum Syd. Dokumentet innehåller också en nedbrytning och tolkning av de riktlinjer som finns i Sidas anvisningar och policydokument. För vad kan man och för vad kan man inte få bidrag?

Ett 60-tal företrädare för 42 medlemsorganisationer deltog i de livliga diskussionerna. Kritik restes mot kraven på de lokala samarbetsorganisationerna. De sämst ställda människorna har inga organisationer och lämnas utanför. Många av de organisationer som finns är mycket svaga och fyller inte de krav som föreslås. I vissa länder är enskilda organisationer helt enkelt förbjudna.

Det är en svår balansgång mellan flexibilitet och anpassning till lokala förhållanden och kravet på effektivitet (hur man nu mäter det?) och redovisning av anslagna medel. Efter omarbetning av utkastet blir det en remissomgång och förhoppningsvis kan dokumentet antas på Forums Syds årsmöte den 15 maj.

PÅ GÅNG

PÅ GÅNG heter ett informationsblad för svenskar i Tanzania, som ambassaden i Dar ger ut några gånger per år.

I höstnumret tar Sten Rylander farväl och tillträdande ambassadör Torvald Åkesson skriver om sina förväntningar. Svenska skolan och det nya lärarparet Torsten och Eva Flemming presenteras. I skolan finns nu elva barn plus sju förskolebarn.

I juli inrättades en fond för att stöda småskaliga lokala projekt för att bekämpa hiv/aids i första hand på landsbygden. Forum Syds kontor i Dar administrerar ansökningar och utbetalningar. Finansieringen genom SIDA är tryggad för tre år med ca 3 miljoner kronor per år.

Svenska lyxskolor?

I Dagens Nyheter den 11 januari riktas en breddside mot de svenska skolorna utomlands på ledarsidan av Hanne Kjöllér.

Skolorna har ofta fina lokaler och skolgårdar med både pool och tennisbana, de få eleverna åtnjuter en lärartäthet som ligger skyhögt över standarden i normala svenska skolor. Kjöllér frågar sig varför svenska skattebetalande

föräldrar skall betala exklusiva skolor för svenskar som skrivit ut sig och inte betalar skatt i Sverige, medan deras egna barns skolor håller på att rasa samman.

”...de svarta som kommer hit skall minsann integreras men de vita som åker härifrån - kosta vad det kosta vill - skall segregeras”

” (Skolorna).... finns ofta på orter där det redan finns en internationell skola. Ibland som i Tanzanias Dar es Salaam, är de till och med grannar. Men det duger uppenbarligen inte. För blott Sverige svenska skolor har, åtminstone i Afrika, Latinamerika och Asien.”

Lågkostnadsbromsmedicin OK

WHO godkände och rekommenderade den 1 december nya lågprisbromsmediciner mot hiv/aids.

Detta gjordes i Nairobi samtidigt som man presenterade FN:s plan ”3 by 5” – att behandla tre miljoner människor med bromsmedicin till 2005.

Upptäckaren upptäcker Hadza

I TV2s serie Vildmark-upptäckaren har Bobbo Nordenskiöld besökt den lilla folkspillran Hadza i Yaidadalen söder om Ngorongoro. Hadza är en rest av de samlar- och jägarfolk, som ursprungligen befolkade södra och östra Afrika. Kanske det rent av är Hadzas föregångare, som avsatt de 3,5 miljoner år gamla fotspår som bevarats nära Hadzas nuvarande område.

Bobbo följer med på zebrajakt med förgiftade pilar, får gå långa sträckor till fots och lyssnar till skränor vid lägerelden.

Det finns även inslag från Ngorongoro och om en skomakare i Arusha, som gör sandaler av gamla bildäck. Safari-arrangör var bröderna Anderssons safarifirma i Arusha. Programmet visades den 25 november med underrubriken ”Det vilda Tanzania”.

Den moderna historien om Hadza är tragisk. I mitten på sextioalet försökte staten få dem att bosätta sig i byar och anpassa sig till ett bofast liv, odla, hålla husdjur och sätta barnen i skola etc. De fick för litet och okänsligt stöd, många blev alkoholiserade och en del återvände till sitt traditionella liv i bushen. Det finns nu bara några hundra individer kvar som räknas som Hadza eller Kindiga.

Hadza och Sandawe ett 15-tal mil söderut talar ett ”klickspråk” i Khoisanfamiljen, som annars bara finns kvar i södra Afrika, bl a hos Kalahariöknens ”Bushmen”.

Hadza-grupp

Foto: Pamela Turner

Slå in Kilimanjaro?

Glaciärerna på Kilimanjaro minskar i allt snabbare takt. Från 1912 till år 2000 har fyra femtedelar försvunnit. Beror det på den omstridda globala uppvärmningen eller avverkning av skog på Kilimanjaro sluttningar, vilket minskar den fuktighet som sedan utfälls som snö på hög höjd?

Den amerikanske författaren Oliver Morton förde fram ett originellt förslag i New York Times den 17 november. Det har konstaterats att på de två huvudglaciärerna sker avsmältningen huvudsakligen från de vertikala relativt mörka isväggarna och bara i begränsad omfattning från den snöklädda ovansidan.

Varför inte helt enkelt klä in isbranten med vit plastpresenning? På det viset skulle solljuset reflekteras bort och isytan hålla sig kall. I princip såsom världens stora ”inslagare” Christo gjort bland annat i Kalifornien och med riksdagshuset i Berlin.

Han skulle nog också vara den rätte att övertyga Tanzanias regering om ett sådant spektakulärt projekt. Morton tror att det inte skulle vara särskilt svårt vare sig att skaka fram pengar eller frivilliga att utföra själva draperingen.

”Cloaking the ice cliffs of Kilimanjaro would not just borrow the techniques of an art installation – it would be a work of art in itself. Done properly, it would be a preservation of beauty that is itself, beautiful. What’s more, preserving the ice would be a way of saying that we do not have to accept environmental change, even when it looks inevitable. The white tarps would float above the clouds a tentative hope: The hope that human will and ingenuity just might be able to meet challenges of a century in which more change will be faced and more protections needed, than at any other time in human history.”

Swahiliförsamling integreras

S:t Clara kyrka i Stockholms city ingår i Storkyrkoförsamlingen där nästan inga människor som bor, men som har ansvar för väldigt många människor som vistas i city. En svår ekvation att lösa som blivit akut sedan kyrkan skiljts från staten. Pastor Carl-Erik Sahlberg har gjort en enastående social insats samtidigt som han byggt upp en församling av människor som bor runt om i Stockholmsområdet men har sin andliga hemvist i S:t Clara.

Organisatoriskt har det skett på ett unikt sätt genom föreningen S:t Clara kyrkas vänner som sedan 1997 är ansluten till Evangeliska Fosterlandsstiftelsen. Bl a går kollekterna direkt till den egna verksamheten vilket lett till mycket större kollekt än tidigare.

Söndagen den 11 januari togs ett steg för att integrera och stärka swahiligruppen genom att sju personer från gruppen formellt togs upp som medlemmar i S:t Clara kyrkas vänner.

Samtidigt välsignades och togs i bruk de under flera år efterlängtrade nya andakts- och sångböckerna från Tanzania. De gamla var i bedrövligt skick. Bland annat sjöngs ”O store gud” på swahili, engelska och svenska. Kvällen före gick ett program på TV om denna omtyckta sång som spritts över hela världen i märkliga krumbukter och inte kommer från vare sig Ryssland eller USA, som det ofta sägs, utan har sitt ursprung i svenska Mönsterås.

Carl-Erik och Oweri startade swahiligruppen hösten 1992. Det är den enda swahiliförsamlingen som håller gudstjänst varje söndag utanför swahiliområdet. Förutom Carl-Erik och Oweri har många andra till och från lett gudstjänsterna och predikat. Det senaste året har ordföranden i KUWA, Kenya United Welfare Association, pastor Beatrice Kamau varit till stor hjälp. Den nu mera formella organisationen hoppas man skall underlätta att kunna avlöna en deltidsanställd pastor för att få större kontinuitet och tyngd i församlingsarbetet.

Niltraktnen behöver förnyas

Kenya har aktualiserat frågan om ändringar i den så kallade Niltraktnen från 1929 som stipulerar att inga ingrepp i Nilens avrinningsområde som kan påverka flödet i Nilen får göras utan Egyptens tillstånd. Egyptens vattenminister har reagerat mycket kraftigt och betraktar det som en krigshandling. Egypten är helt beroende av Nilen och har en snabbt växande befolkning, så det är förståeligt att man är mycket känslig för några förändringar som skulle kunna minska Nilens flöde.

Enligt traktnen som ratificerades 1959 fördelas Nilens flöde med två tredjedelar till Egypten och en fjärdedel till Sudan. Den ingick i en överenskommelse att säkra Storbritanniens tillgång till Suezkanalen.

För de tio nationer som är berörda innebär det kraftiga begränsningar i utnyttjandet av sina vattentillgångar. Exempelvis får man inga pengar från internationella donatorer för bevakningsprojekt i Nilbassängen eftersom det skulle kunna störa relationer med Sudan och framförallt Egypten. Utfödet ur Victoriasjön regleras vid Owensdammen i Uganda där Egypten har en inspektör stationerad. På Egyptens begäran höjdes Victoriasjöns nivå en meter vid dammbygget för att göra sjön till ett ännu viktigare reservmagasin för torrår med följd att alla kajer runt sjön fick byggas om.

Huvuddelen av Kenya är mycket torr. I de mot Victoriasjön angränsande tätbefolkade delarna skulle man behöva utnyttja floderna bättre för att föda den snabbt växande befolkningen. Enligt undersökningar från 50-talet skulle 30 000 hektar kunna bevattnas i västra Kenya.

Frågan är inte lika akut i Tanzania som har betydligt bättre vattentillgångar och förmånligare klimat. Men även i Tanzania har röster höjts för en omförhandling. Ett totalt vattendrag är berörda, varav de största floderna är Mara och Kagera. I det senare fallet kompliceras saken ytterligare av att Kagera utgör grännsflod mot Burundi, Rwanda och Uganda.

National Geographic 2003

Under 2003 har det varit flera artiklar från Tanzania i National Geographic, som vanligt med mycket hög kvalitet på fotografier och kartor.

Januari. Ett bildreportage av Joel Bourne och Carsten Peter om den verksamman vulkanen Ol Dony Lengai, masaiernas heliga berg i Rift Valley söder om Natronsjön. De har fångat bisarra formationer av lava och kokande lera i en serie spektakulära bilder.

April. Jane Goodall rapporterar om schimpanserna i Gombeparken. Goodall kom som ung student till Gombe för fyrtio år sedan och har sedan följt schimpanserna där. Gombe är

välkänt och uppmärksammat i forskarkretsar över hela världen. På 60-talet fanns ett 150 tal schimpanser i området men nu bara ett 100-tal. Själva nationalparken är väldigt liten men omgavs tidigare av skogsklädda höjder, som utgjorde en naturlig fortsättning. Trycket från en växande befolkning och inte minst från alla flyktingar från Burundi har nu lett till att skogen runt reservatet skövats och inskränkt utrymmet för schimpanserna.

September. Bildreportage om Zebror i Serengeti och Masai Mara av Jennifer Steinberg-Holland och Anup o Manoj Shah.

December. Margaret Zackowitz skriver om flamingos med foton av Anup och Manoj Shah. Uppskattningsvis fyra miljoner flamingos lever i sodasjöarna i Rift Valley, där den största är Natronsjön i Tanzania.

East African Safari Rally

Till drottning Elisabeths kröning 1953 arrangerades ett bilrally i Östafrika, som senare kom att kallas The East African Safari Rally. Sedan 80-talet går rallyt bara i Kenya under namnet Safarirallyt och är inte längre lika stort internationellt.

Den 10 till 19 december genomfördes ett 50-års jubileumsrally enligt den ursprungliga ruten genom Kenya, Tanzania och Uganda. Det var ett så kallat klassiskt rally där bilarna inte fick vara yngre än årsmodell 1971. Tyvärr tvingades mästaren Björn Waldegård inställa sitt deltagande. Som ende svensk deltog entusiasterna Bo Axelsson med co-driver Eugen Damstedt från Finland. Det var under ett historiskt rally i Finland som Eugen framkastade idén och Bo hoppade på trots att han aldrig deltagit i Safarirallyt. Det var under många år ett av världens största rallyn. Det ansågs som en stor prestation att överhuvudtaget komma i mål. "Carlsson på taket", Gunnar Palm, Ove Andersson och Björn Waldegård är några kända svenska namn i Safarirallyt.

Kenyanen Joginder Sing skapade sig en plats i svenska hjärtan genom att köra en Volvo PV.

"Kyrkbilen från Torsby" får sin brutna bakaxel reparerad på Kenyas högländ

Starten var under elefantbetarna i Mombasa med 52 deltagande bilar från 16 länder. Efter sju dagars strapatser i Kenya och Uganda passerade man gränsen till Tanzania i Namanga, övernattade i Arusha före en klassiskt specialsträcka i Usambarabergen där manfallet brukar vara stort. Övernattning i Tanga på Tanga Yacht Club inför sista dagen där ruten åter gick till Kenya och målgång på Leiser Lodge på Diani Beach söder om Mombasa.

Segrare blev Rob Collinge med codriver Anton Levitan från Kenya med en Datsun 240Z.

Arrangörerna siktar på ett nytt Classic Safari Rally om två år och arbetar på att åter få in rallyt i världsmästerskapsligan. På alla de orter där man övernattade fick en skola en donation till skolböcker och material av arrangörerna, som fick många lovord av Bo och Eugen för ett välfungerande arrangemang.

Det gick riktigt bra för Bo och Eugen de första dagarna men på tredje dagen bröt de bakaxeln. De lyckades få den hopsvetsad i "bushen" med "lånad" el men lyckades inte ta igen den förlorade tiden och slutade som nr 17. För att vara premiär är det en prestation att överhuvudtaget ta sig runt 500 mycket tuffa mil och en mycket bra placering.

Att vädret i Östafrika var i stort sett torrt under tävlingen bidrog till att hela 40 ekipage fullföljde rallyt. Mycket mera och rolig läsning finns på Bos hemsida <http://www.rally-racing.com>

Språken i Tanzania

I Tanzania talas väldigt många språk, de flesta Bantuspråk men även många språk från helt andra språkfamiljer. Runt gränserna finns större och mindre befolkningsgrupper från grannländerna. Det finns sju asiatiska språk etc.

De flesta människor är flerspråkiga. Man brukar uppges att det finns 120-tal stammar i Tanzania. Språkkartan över Tanzania är sällsynt mångfacetterad.

I en år 2003 publicerad katalog över språk och i viss mån dialekter, finns drygt 700 poster. Till varje post finns en översiktskarta som visar språkets utbredning, i många fall bara en liten prick. Det finns en kort presentation, alternativnamn, uppgifter om dialekter och uppgift om hur många som talar språket. Sedan följer en litteraturförteckning.

"The Languages of Tanzania: A Bibliography" by Jouni Filip Maho and Bonny Sands.

Acta Universitatis Gothoburgensis Nr 17. Göteborg 2003.

Se även <http://www.african.gu.se/tanzania/weblinks.html>

Byskogsinsamlingen tar farväl

I november 2003 gjorde Byskogsinsamlingens styrelse en resa till de byar som ingår i projektet. Avsikten var att stämma av och summera, samt ta farväl av byinvånarna och Tanzania Association of Foresters (TAF). Projektet lever nu vidare inom Kooperativa förbundets SCC (Swedish Cooperative Center). Pär Nord, frilansjournalist och medlem i styrelsen berättar om resan.

Mary Chano från byn Tloma i Karatudistriktet berättar att numera kommer barnen i tid till byskolan, för nu finns det ved att göra frukostelden med. Tidigare måste barnen samla in ved på mornarna. Mama Mary berättar det här då hon lämnar över och draperar en vacker khang på Stina Johansson, som tack för vad hon och BSI har gjort för byn under de 20 åren projektet pågått.

För nu har Byskogsinsamlingen, BSI, gjort sitt och vi i styrelsen åker runt bland våra 11 byar för att säga tack och adjö. Och vi har uppnått vårt mål: För varje insamlad krona i Sverige har ett träd planterats i Tanzania - givarnas 3,5 miljoner är omvandlade till lika många trädkronor i sex byar i Karatu i norr och fem byar i Makambako i sydväst.

Byn förvandlad

Sverige flyttade in i Tloma för ungefär 20 år sedan. Sedan dess är byn förvandlad. Då var det alldeles öppet här. Bara gräs. Invånarna jagades av vakter när de tvingades stjäla det enda virke som fanns - i ett reservat långt härifrån.

Det är bychefen Yoram Mhando som berättar och när han som avsked säger "thank you Sweden", förstår vi honom för i hans by finns nu många träd och till och med en skog som ägs och förvaltas av byborna gemensamt där de kan ta brännved och byggnadsvirke.

- Det här kunde jag aldrig tro 1983, säger Hans Johansson som tillsammans med sin fru Stina då tog initiativet till Byskogsinsamlingen.

- Som ledare i Friluftsförbundets skogsmulleskolor visste vi att många barn och äldre oroades över ökenutbredningen. Vi kände att vi ville vara med och göra en liten fläck på jorden grönare. Med hjälp av SIDA kom vi i kontakt med organisationen TAF.

TAF, Tanzanian Association of Foresters, var då en liten och nystartad ideell organisation av jägmästare med ett brinnande intresse för att öka antalet träd i landet. Träd som är den dominerande energikällan, här som i alla utvecklingsländer - utan träd kan inte maten lagas till. Trycket från en allt större befolkning gjorde att kvinnorna måste gå längre och längre för att hämta ved. Men träd betyder också tillgång till byggnadsmaterial, skugga, frukter och foder till djuren.

Karatu

Vi står och tittar ner från Tloma mot den växande Karatu town och ser trädgångar runt många hus och små skogar överallt. När jag var här första gången, 1987, fanns inga skogar och mycket få träd. Hans säger att när han och delar av styrelsen var här för första gången, 1993, satt de i skuggan av de första BSI-träden och nu finns det träd överallt. Fantastiskt!

Innan vi lämnar byn tittar vi till plantskolan där föreståndarinnan Felista Mushi just då har hand om 123 000 plantor. Yohana Mushi, TAFs man i Karatu och vår följeslagare under dagarna i de norra byarna, verkar nöjd med hennes jobb.

Tloma i norr var en av de tre första byarna som BSI började arbeta med 1983. Kiumba i sydväst kom med 1992 men har ändå hunnit bli något av en mönsterby. Här har man fått bättre miljö, bättre ekonomi, fler barn i skolan, som man byggt ut, och man har kunnat börja bränna tegel. 90 procent av invånarna nås nu av trädplanteringsprojektet.

I varje by besöker vi byrådet, - som lämnar noggranna rapporter över antalet träd som planterats varje år, och det gläds vi åt, men vi får också höra om bekymmer som hunger på gränsen till svält, torka, överbetning och brist på kunskaper och utrustning -, skolan - skolorna spelar centrala roller som kunskapsspridare och inspiratörer med egna plantskolor, och i en del fall, små skogar - och plantskolan.

Kiumbas område är 20 km² och man har under de senaste 10 åren planterat 172 032 träd. På grund av vattenbristen har man inte kunnat fylla fiskdammarna, men 68 traditionella och en modern bikupa finns uppsatta i träd för produktion av honung och vax.

Här, liksom i alla andra byar, delar vi ut lite presenter och får några tillbaka. Men Kiumba är lite speciell eftersom Hans blev utsedd till vice bychef här 1994. Nu får han en trebent stol, ett spjut, en korg, en kyckling och en getabock!

I sitt tacktal tar han stolens tre ben som symbol för vårt projekts sätt att arbeta: Ett ben för byborna som gör arbetet och tar initiativet till att plantera träd, ett ben för TAF som har kunskapen och kan utbilda och inspirera, och ett ben för BSI som står för pengarna - den olja som maskineriet behöver för att fungera.

Innan vi lämnar byn ger vi tillbaka bocken, vi varken vill eller kan ta med den i bil. Men kycklingen slänger vi in i bagageutrymmet. När vi kommer fram till hotellet lämnar vi den till kocken och får kanske till den tillbaka i grillad form till middag då vi gör som vi lovat kiumbaborna. Vi tänker på dem med tacksamhet och önskar dem smaklig bockamiddag.

Årsmöte

TAF har sitt sjuttonde årsmöte i Dr. Amon Nsekela Bankers' Academy i Iringa. Tillsammans med omkring 100 av föreningens skogsutbildade medlemmar sitter vi på tunga stolar av plast och stål i den lite fuktfläckade, stora kongresshallen. Stina och Hans sitter på podiet tillsammans med den professor som ersätter ministern som skulle ha kommit, delar av TAFs styrelse och den ende anställda: Jacob Mushi, farbror till Yohana.

Professorn berättar att av Tanzanias 34,6 miljoner invånare arbetar tre miljoner med något som har anknytning till skog. Då ingår också biodling som här alltid är beroende av träd. Skogsbruket måste utvecklas men har redan nu en viktig roll för att bekämpa fattigdomen - temat för årets årsmöte.

Det blir ett bra möte, inte bara för att vi i BSI blir vänligt och uppskattande avtackade, utan också för att vi får lära oss mer om biodling, vi får höra hur medlemmarna varnar för den allt sämre skolan och initierade och inspirerande föredrag om hur traditionell kunskap om skog och dess innehåll skulle kunna utnyttjas bättre och spridas.

Vi hinner också med ett möte med TAFs verkställande utskott och då börjar sorgen över att projektet är slut att komma.

- Varför måste ni lämna oss, frågar en TAFare, ni är ju som våra föräldrar!

- Vi gör det för att vi är gamla, våra hår har blivit vita, säger Hans och stryker sig över håret.

Jag tittar mig omkring bland oss BSIare. Jo, det är sant. Med svenska mått mätt är vi mer eller mindre gamla.

- Men vi är inte era föräldrar, fortsätter Hans, vi är era bröder och systrar! Och vi lämnar er inte utan nu tar Kooperativa Förbundets SCC över. De pengar vi har kvar ska de använda och förmera med hjälp av SIDA. Nu åker vi tillbaka till Sverige och talar om för alla givare att deras pengar med er hjälp har använts på ett mycket bra sätt!

72% överlever

Jacob Mushi berättar att våra pengar egentligen har räckt till 4,7 miljoner träd under åren. 72 procent har överlevt och då hamnar vi på cirka

Rundvandring vid Tloma Primary School.

Höstmötet

Tisdagen den 18 november höll Svetan sitt traditionella höstmöte, denna gång i café Zenits lokaler i Sidahuset. Sten och Berit Rylander berättade från sina fem år i Tanzania.

Sten Rylander berättade om den positiva utvecklingen i Tanzania sedan 1995 som han ser som en vändpunkt i landets historia. "Tanzanias största tillgång utgörs av en tradition av fred, stabilitet, nationell sammanhållning och frånvaro av etniskt betingade konflikter..." som i mycket utgör ett arv efter Nyerere. Vad som oroar nu är presidentbytet 2005 när Mkapa inte längre kan väljas om. För den som vill veta mer hänvisas till Rylanders rapport i förra numret av Habari (nr 4/2003, sid 20-21 "Tanzania övertar Ugandas stjärnstatus").

Sten Rylander tackade Svetan för ett mångårigt träget arbete för att förbättra förbindelserna mellan länderna och betonade hur viktiga olika frivilligorganisationers insatser är för en positiv utveckling.

Berit har arbetat med utbildningsfrågor på biståndskontoret och berättade om de senaste årens stora insatser för att förbättra kvalitén på i första hand primärskolorna.

Mötet hade lockat oväntat mycket folk, närmare ett 100-tal personer. Alla fick tyvärr inte sittplats. Särskilt roligt var det att se en hel del ungdomar, de flesta kom från Färnebo folkhögskola som en av förberedelserna för en studieresa i januari till Tanzania. I övrigt syntes i vimlet många gamla "Tanzania-rävar".

Förutom att återse gamla vänner kunde man också handla varor från Tanzania. Många passade

på att köpa julklappar och fler skulle det ha blivit om vi fått vara kvar i lokalen lite längre. Olle Wallin var där med sin rullande världsbutik med smått och gott. Ett färgglatt inslag utgjorde kangor och klänningar från Watatu Textil presenterade av Karin Zetterqvist.

Text och foto: Lars Asker

Olle Wallin med sin rullande världsbutik t.h.

Nedan: Svetans ordförande Ulla Jonsdotter presenterar kvällens gäster, ambassadörsparet Berit och Sten Rylander. De har nyligen avslutat en femårsperiod i Tanzania och hade mycket att berätta.

3,5 miljoner! Han tror att det är ett slags rekord för ett biståndsprojekt.

Men det är klart att allt inte blivit precis som vi tänkte oss. På TAFarnas direkta uppmaning, säger vi att vi skulle vilja se fler arter i plantskolorna - fler inhemska träd och fler fruktträd. De tar till sig kritiken och diskussionerna fortsätter med de här idealisterna som bland annat hjälpt de 675 eleverna och 12 lärarna i Bashay School i Karatu att förra året plantera 753 träd.

Men när vi är i skolan, får vi veta att många plantorna dött av torka för vattenreservoaren förstördes 1997 som en följd av El Niños skadeverkningar och ingen ny har byggts. Nu jobbar man intensivt med att bygga vallar som ska hålla kvar regnvattnet. Pojkarna jobbar med att gräva varje morron och varje eftermiddag. - Flickorna gräver också ibland, men de kan inte gräva så djupt, de gör andra saker istället, säger skolans huvudlärare Justina Basso som också berättar att trädplanteringsidén sprider sig från eleverna till deras föräldrar.

Njia Panda

I byn Njia Pandas skola har man planterat sammanlagt 2 888 träd av 21 sorter sen de kom med i projektet 1988. Här hämtar de 562 eleverna upp till fem liter vatten två gånger per dag till sina träd. Det här är en speciell by för Stina och Hans, för när de var här första gången 1990 såg de bara små buskar. Nu fotograferar

de varandra i skogen av rosépepparträd som buskarna förvandlats till!

Barnen sjunger och dansar för oss och tackar oss för att de lyckats. Jag blir som vanligt generad, men Stina räddar situationen genom att i sin tur tacka barnen och säger att hon nu lugnt kan dra sig tillbaka eftersom de lärt sig förstå glädjen och nyttan med träd och skogar och att de ska föra kunskapen vidare till sina barn. Och så

ber hon dem att säga Panda miti tillsammans. Det går som vanligt trögt första gången. Men så tar det sig och alla skriker: PANDA MITI - plantera träd!

En praktstare flaxar förskräckt iväg till ett träd längre bort. För 15 år sen hade han inte varit här.

Text och foto: Pär Nord

Rundvandring i trädplanteringarna

Världsarv i Afrika

Birgitta Hoberg har med stor framgång arbetat med världsarvsnominationer i Norden. Hon insåg hur viktigt det var med genomarbetade beskrivningar, fina kartor och väl tilltagna skyddsområden kring världsarven samt en elegant presentation.

Tre världsarv har nominerats i Afrika med svensk medverkan nämligen Robben Island i Sydafrika, Stone Town Zanzibar och swahilistaden Lamu i Kenya.

Robben Island fungerade som en inkörsport. Nomineringen var oproblematiske men hur skulle man formulera de globala värdena? Kriterium nr 6 som hänvisar till "en plats starka symbolvärde" passade bra för en ö, som haft stor betydelse för Afrikas frigörelse men hur skulle man

kombinera det med ett annat viktigt kriterium "byggnader av globalt värde" vilka inte fanns? Världsarvskommittén accepterade ändå Robben Island, som blev världsarv 1999.

Stone Town är den senast utbyggda och en av få ännu kvarvarande swahilistäder. Några hundratals sådana städer växte fram alltsedan tidig medeltid på Afrikas östkust, som ett resultat av handelsförbindelserna mellan arabvärlden, Indien och Kina. Arbetet på Zanzibar blev besvärligt på grund av bristande teknisk utrustning, olika uppfattning om mötestider och liknande trots de mycket kunniga medarbetarnas goda vilja. Mycket fick ske via e-post och tack vare en kreativ dam vid Zanzibars bevarandekontor, Shinuna Karume, kunde arbetet slutföras i tid. År 2000 blev Stone Town världsarv.

Att ta sig till Lamu blev mer strapatsrikt eftersom man måste flyga till en grannö och flygterminalen visade sig vara en palmhydda. Resan vidare företogs sedan med dhow.

Det viktigaste blev att skapa en väl tilltagen buffer zone, dvs skyddszon. Vid en informationskväll om UNESCO och världsarven kom kvinnorna fram till Birgitta och tackade för att hon talat om för deras män, vad de måste göra för att bevara Lamu som en viktig plats för utveckling. Vi skall arbeta vidare på frågan hemma bedyrade de sin syster från Sverige. En plats på världsarvslistan öppnar för turism vilket för flera länder tycks vara enda framtida näringen.

Källa: Kulturmiljövård 1/2002

Resa längre bort?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

Vi erbjuder:

✓ Kunskap ✓ Erfarenhet ✓ Specialpriser (Raptim)

Världen börjar i Tranås!

Välkommen!

Europa 0140 - 122 80
Afrika 0140 - 141 80
Övr. världen 0140 - 199 80
E-post: info@transa-resebyra.se
www.transa-resebyra.se

SPECIALITET: Flygresor till biståndsländer

Ditt livs resa! Kultur, bad, klättring, safari, allt kan upplevas i Tanzania.

tel: 021-51075, 023-711666

mobil: 070-3233537, 070-2497853

internet: www.afrikaresor.se

mail: info@afrikaresor.se

Medverksta'n

Rullande butik för rättvisare handel

Vill du ha medverkan från Medverksta'n?

Kontakta Olle Wallin

e-post: medverksta'n@tele2.se

mobil: 070 22 55 057

Mer hänsyn till barn vid utvisning

"Pappa är utvisad" löd rubriken på den första i en rad artiklar i Habari för en tid sedan. Artiklarna diskuterade att omkring 200 barn till utlänningar årligen förlorade kontakt med en förälder som begått brott. Domstolen dömde inte bara till fängelse utan också till utvisning ur Sverige. Den senare domen var och är oftast på livstid. Tanzanska medborgare med barn i Sverige hade drabbats av sådana domar. Habaris artiklar syftade till att bilda opinion för att svensk lag skulle ta större hänsyn till barnens rätt till båda föräldrarna i enlighet med FNs barnkonvention. Lagstiftarna har nu visat att de tagit intryck.

I februari 2004 presenterade regeringen ett förslag om "starkt barnperspektiv i mål om

utvisning på grund av brott". Förslaget har skickats till lagrådet på remiss.

I korthet går förslaget ut på att domstolarna skall ta särskild hänsyn till barns behov av kontakt med sina föräldrar i mål om utvisning på grund av brott. I utlänningslagen föreslås att domstolen vid bedömning om utvisning särskilt skall beakta

- utlänningsens levnadsomständigheter,
- om utlänningsen har barn i Sverige: barnets behov av kontakt med utlänningsen och hur denna kontakt skulle påverkas av en utvisning
- hur länge utlänningsen har vistats i Sverige.

Socialnämnderna föreslås också i fråga om utvisning vara skyldiga att på begäran

av domstolen, åklagaren eller den lokala kriminalvårdsmyndigheten lämna upplysningar om barn i Sverige och om barnets behov av kontakt etc.

Lagförslaget kan ses som ett framsteg för barnen. Idag förekommer det att domstolar varken känner till om den utvisade har barn eller hur detta barn i så fall kommer att påverkas av en utvisning. Om förslaget blir lag leder det sannolikt till att fler barn än hittills kommer att få möjlighet att umgås eller leva under sin uppväxt tillsammans med sin pappa eller mamma efter att de avtjänat sin strafftid.

Carl Åke Gerdén